

Redna mesečna 25 Din, za inozemstvo 40 Din - nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Cek račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2058 - nočna 2994, 2996 in 2059

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kje je Zveza narodov

Ali bo res protest svetega očeta proti zverinstvam, ki se dogajajo v državljanski vojni v Španiji, ostal osamljen v dobi, ki se tako ponosno naziva, da je napredna in kulturna? Ali od drugih kulturnih ustanov ne bomo slišali nobene obsodbe dejanj, ki se jih morajo sramovati barbarske dobe davnih dni? Ali je človeštvo postalo res tako neusmiljeno in brez srca, da brez najmanjšega utrinka pase svojo radovednost nad klanjem človeških bitij in nad uničevanjem neprecenljivih vrednot, ki so v stoletjih zgodovine plod človeškega duha?

Mesec dni že traja ta zverinska borba, ki ji ni primera, ki je hujša od grozodejstev ruske revolucije in sramotnejša v krvočelnosti od terorja francoske revolucije pred 150 leti ob svitu naše sodobne prosvetljene kulture. Mesec dni tudi že predejo okrog španskega polotoka svoje mreže inozemske bojne ladje, kot da bi hotele požar izolirati in jim je samo to mar, da ta dežela izgori do tal in izginejo vsaki sledovi za njo. Mesec dni si leno, dolgačasno in cinično vesile izmenjavajo diplomatske note in druga drugo vzpodbujajo k nepristranskemu opazovanju španske katastrofe, kakor da bi bilo samo to važno, da se spoštuje neka že davno propadla imaginarna nedotakljivost španskih meja, za katerimi je 20 milijonski narod prepuščen razbesnelim zverinskim gonom in je na tem, da se v medsebojni borbi popolnoma ne iztrebi. Lepa slika kulturne ravni našega stoletja! Lepo spravevalo tudi za naš tolikanj poveljevanje »napredek«, ki je človeštvo sicer dal tvarno udobje, a mu je iz prs iztrgal srce, da je postalo mrzlo, neobčutljivo, nedostopno za vsaka plemenita čustva, ki naj večje posameznike in narode v veliko smotreno skupnost človeškega rodu.

In končno, kje pa je Zveza narodov? Ta »človečanska ustanova«, ki so si jo narodi po najstrašnejšem pokolju v svetovni zgodovini sami dali, da naj bo glasnik mednarodne skupnosti v obrambi miru in pravičnosti, torej tistih duhovnih vrednot, ki so osnova mednarodnega sožitja sploh in ki naj preprečijo, da bi se še kdaj podobna katastrofa ponovila. Kje pa je ta Zveza narodov, ki je svoje dni smatrala potrebno, da dvigne svoj protest, ko je na mejah Albanije in Jugoslavije prišlo do neznatnih prepirčkov med obmejnimi domačini, ki je deset let govorila in brbljala o »humaniziranju« vojne ter gradila papirnate sklepe o razorožitvi na suhem, na morju in v zraku, o preprečitvi plinov in podmornic, tista Zveza narodov, ki je šla v sicer brezuspešno, a ipak dobrozamerljivo borbo za načela mednarodne pravičnosti v Mongoliji in v Afriki, kje pa je ostala? V členih 10, 16 in 19 svojega pakta je prisegala na mednarodno solidarnost in složen pobijanju vseh vojnih nevarnosti. Danes, ko se njena članica Španija pogreza v mlakah krvi svojih državljanov in v razvalinah svojih stoletnih umetnin, ker se je tako zahotelo zločinski družbi mednarodnih zarotnikov, ni nobenega glasu o njej.

Dejanske učinkovite pomoči itak nihče od nje ne pričakuje. V zadnjem letu je pokazala in dokazala, da je v primeru potrebe auditu ne more. Toda pričakovali smo od nje vsaj besede. Pričakovali smo, da bo hotela obvarovati vsaj ugled svoje moralne avtoritete pred zasmešom zgodovine. Krvi je že dosti preteklo, da bi mogla smatrati, da je nastopil čas, ko se naj oglasi vsaj potem, ko je v imenu ranjenega človeštva protestiral sveti oče. Toda nič! Niti papirnatega manifesta ni dala od sebe, niti kakšne komisije, ki jih sicer s takšno lahkoto pošilja okrog po svetu po krajih, kjer nobene nevarnosti ni, ni poslala v Španijo, da bi zbrala to grozno statistiko o razdejanjih državljanske vojne. Takšno »gradivo« bi morla pa le utegnili pognati kri sramu, v lica odgovornih državnikov mednarodnega občestva ali pa bi prisililo ogorčeno svetovno javnost, če že ni popolnoma otopena, da nad glavami vlad krikne svojo nevoljo nad sramotnimi okolščinami, v katerih umira v 20 stoletju sredi naše Evrope 20 milijonski kulturni narod, ker tako hoče mednarodna zarotniška tolpa ljudi brez vere, brez morale in brez domovine. A nič in zopet nič!

V Ženevi je tiho, mrliško tiho. Ko v grobnici, kamor je človeštvo zakopalo svoje lepe vzore. V Ženevi nič ne vedo o hekatombah človeških žrtv, ki padajo vsak dan. nič o zločinih storjenih nad ženskami brez obrambe, nič o orgijah zverinske posirovelosti, nič o kadečih se dimih nad cerkvami in samostani, nič o bogoskranstvih, ki jim sploh ni moči več dati imena. V Ženevi je vse mirno. Prasketanje ognja in hripavi kriki umirajočih v ženevsko palačo miru in mednarodne solidarnosti še niso prodrli. In nikdar ne bodo! Ženevski državniki, ki so imeli usta polna mirovnih govorov in jim je v besedah srce prekipevalo v navdušenju za obrambo »človečanskih nazorov«, se so poraztresli po letoviških mestih, da se odpočijejo od trudapolnih naporov za organizacijo miru med narodi. Ženevski pakt in njegov pozlačeni pobratim Kelloggov pakt, ki predstavlja pismeno prislogo človeštva, položeno na 14 milijonov grobov svetovne vojne, da se bodo narodi skupno in složno borili proti vsaki ponovitvi slične nesreče, oba počivata v pozlačenih arhivih in ga nikogar ni, ki bi nad njimi vsaj zazdehal, če že drugega ne, v trenutku ko najrjši vojni zmaj, to je državljanska vojna, žanje svojo strašno setev. Ne, v Ženevi je tiho, je vse spokočno in vse v redu. In bo tudi tako ostalo, dokler uničujejo sovrastvo ne bo pogoltnilo vsega španskega naroda. Potem bodo ženevski državniki prišli do besede.

Odpoved, popolna odpoved Zveze narodov v španski državljanski vojni je eden najbolj obupnih pojavov sodobne mednarodne organizacije. Je eno najbolj žalostnih ponižanj plemenitih stremljenj v mednarodnem človeškem občestvu. Je najbolj boleštni sramotni pečat na »človečanstvo« in »naprednost« naše kulture. Odkar je Zveza narodov na pobudo nekaterih velesil ki v njej niso videli splošnega nepristranskega jamstva za obrambo največjih sve-

Zopet zarota proti Stalinu

Trocki - Zinovjev - Kamenjev v zvezi z Nemčijo Mnogo „zaslepljenih delavcev“ aretiranih Protisovjetske celice po vsej Rusiji

Riga, 18. avgusta. b. Medtem, ko so sovjeti razvneli po vsej Evropi komunistično propagando pod geslom protifašistične fronte, da bi strmoglavili zakonite vlade in pomagali na nože diktaturi, ki naj uniči evropsko kulturo, so odkrili komplot velikega obsega, ki ga je organiziral znani žid in najboljši prijatelj ter sodruknik pokojnega Ljeninga Trocki, ki živi danes v Oslu.

Trocki je že od leta 1932 v zvezi z vsemi številnimi nasprotniki sovjetskega režima v Rusiji, predvsem pa z Zinovjevimi in Kamenjevimi, ki živita kot izgnanca pod precej milimi pogoji v Aziji in sta mogla vzdrževati z njim korespondenco. Ta zarota je zahtevala že eno žrtev, visokega sovjetskega uradnika, tajnika petrografskega sovjeta Kirova, ki so ga »kontrarevolucionarni teroristi« lanskega leta ubili. Sovjeti trdijo tudi, da so v to zaroto vmešani Nemci; ker pa sovjeti zadnje čase očitno trpijo na protifašistični histeriji, v kateri vidijo za vsakim grmom hitlerjevske nevarnosti, se v tem oziru najbrž motijo in so zarotniki zrastle na ruskih tleh samih. Na vsak način so sovjeti jako razburjeni, ker se s to zaroto peča celokupno sovjetsko časopisje, ki grozi »fašistični teroristični druhali« vsega sveta, predvsem pa »maščevalnemu židu« Trockemu, da se bodo »dvignili milijoni delovnega ljudstva proti teroristom, ki hočejo zrušiti delavsko vlado.«

Sovjetska agencija »Tass« pravi, da je bila zarota organizirana že leta 1932. Preiskava, ki se je končala te dni, ko so zaroto popolnoma nedvoumno odkrili, je dognala, da so bili teroristi, ki so imeli nalogo, da spravijo v prvi vrsti s poti Stali-

na, za njim pa glavne voditelje sovjetskega režima, poslani v sovjetsko Rusijo pred nekaj tedni od Trockega samega. Zarotniki pridejo pred vrhovni tribunal in se bo razprava začela 19. t. m., to je v sredo.

»Izvestja«, organ vlade, so priobčile o zaroti uvodnik, v katerem pravijo, da je »ta zarota dokaz, česa so zmožni razredni sovražniki sovjetske vlade. Sreča je, da so vrli policaji komisarijata za notranje zadeve odkrili plačance proti revoluciji. Odkritje infamnega in gnusnega komplota Trocki-Zinovjevske zalege sovpada z novimi briljantnimi diplomatičnimi uspehi sovjetske Rusije v zadnjem času.«

»Pravda«, glasilo strokovne zveze, piše: »Na javni seji pred zastopniki vsega sveta se bodo moralni zločinci zagovarjali zaradi svojega podlega delovanja in bodo dobili zaslužno kazeno.« Previdno dostavljajoč, da je število teroristov neznamno — podčrtuje »Pravda«, da so »ti ljudje nevarni kakor reptili in zmožni, da se zatečejo k najbolj podlim sredstvom, da zabodejo v hrbet. Ena izmed teh političnih ničel je uspela, da ubije enega najboljših ljudi ruske domovine, Kirova. Zločincem je uspelo, da so dolgo časa skrivali svoje sledi, toda danes smo jih popolnoma razkrinkali. Ugotovljeno je, da je Zinovjev bil v zvezi z protibolševiško organizacijo, ki jo je v inozemstvu ustanovil Trocki in da je ta organizacija bila v značilnem dotiku z Nemci. Naša domovina je zadosti oborožena, da odbije napad vseh teh protirevolucionarjev, ki so zgubili vsako človeško podobo. Milijoni delovnega ljudstva se bodo kakor en sam mož vzdig-

nili zoper teroristične komplete, ki so zamišljeni proti življenju Stalina in njegovih bojnih tovarišev. Ne sme biti nobenega usmiljenja proti sovražnikom ljudstva, ki hočejo ljudstvo oropati njihovih vodij.«

List »Za industrializacijo« piše, da je zarota »obsegala tudi več zaslepljenih delavcev« in da se je politični policiji posrečilo te dni odkriti in zapreti številno skupino delavcev, ki so zagrešili težka sabotažna dejanja na škodo državi ter so razvijali protirežimsko propagando. List tudi priznava, da so po vsem ozemlju sovjetske Rusije odkrili protisovjetske celice.

Iz Odese pa poročajo, da je ljudski komisariat za notranje zadeve odkril široko razpredeno protikomunistično organizacijo, ki je delovala po južni Rusiji. Med aretiranci se nahaja več visokih funkcionarjev odeskega sovjeta, med njimi tajnik mestnega sovjeta in tajnik vojaškega sovjeta komunistične stranke v Odessi, vodja protikomunistične organizacije pa je bil znani ukrajinski nacionalni terorist Vilčak.

Iz vsega tega se razvidi, da zarotniki nikakor niso tako maloštevilni, kakor trdi »Pravda« in da so jako nevarni. Splošno vlada prepričanje, da bodo vsi zarotniki, ki bodo stali 19. t. m. pred moskovskim tribunalom, obsojeni na smrt, kar se bo zgodilo tudi z ukrajinskimi zarotniki v Odessi.

V inozemstvu se sprašujejo, čemu je sedaj sovjetski Rusiji ta proces potreben!

Trgovinska pogajanja z Italijo

Kaj bo z našimi 250 milijoni, zamrznjenimi v Italiji

Belgrad, 18. avgusta. m. Kraljevska vlada je vzela na znanje predlog italijanske vlade, ki ga je v obliki posebne note italijanska vlada dne 29. julija letos izročila našemu poslanstvu v Rimu o načinu ureditve medsebojne izmenjave blaga. Zaradi predstojajočih pogajanj za sklenitev nove trgovinske pogodbe se je pomočnik zunanjega ministra Milivoj Pilja že razgovarjal s strokovnjaki predvsem glede ustanovitve začasne pogodbe.

Kakor se doznava iz tujakšnih gospodarskih krogov, se bodo trgovinska pogajanja z Italijo pričela v najkrajšem času. Sebe po končanih pogajanjih se bo pristopilo tudi k pogajanjem z Anglijo, ki je istotako zahtevala rešitev tega vprašanja. Gospodarski krogi v zvezi s predstojajočimi pogajanjmi z Italijo izjavljajo, da bo Jugoslavija po novi trgovinski pogodbi vsekarj morala uvažati mnogo več blaga kakor prej in da bo izvoz vse dotlej, dokler se ne bo izravnal saldo naših trgovcev v iznosu 250 milijonov dinarjev,

znatno večji od uvoza. Pri tem se postavljajo samo vprašanja, kaj bi Jugoslavija mogla uvažati iz Italije. V zvezi z italijansko noto se vodijo sedaj diplomatski razgovori med obema vladama. Verjetno je, da bo te dni Jugoslavija v odgovor na italijansko noto stavila svoje protipredloge. Pogajanja bodo verjetno v Rimu, in sicer že konec tega meseca.

V nekaterih italijanskih časopisih je že načeto za naše gospodarstvo važno vprašanje, to je vprašanje uvoza lesa. Po odobritvi ministra za korporacije v Rimu bo ustanovljen svet trgovinske zveze z lesom ter zveze industrije lesa in pogodbeni medzvezni odbor za upravo in razdeljevanje kontingentov lesa, ki se bodo v bodoče uvažali v Italijo. Ta odbor je že ustanovljen ter bo posloval po smernicah državnega tajnika za trgovino in valute. Kontingenti bodo delili uvoznikom po količinah, ki so jih uvažali leta 1934, 1935 in 1936.

Neutralnost velesil do Španije

Pogoji Nemčije in Italije

Berlin, 18. avgusta. b. Nemška vlada je poslala Franciji noto v zvezi z njeno pobudo glede španskih dogodkov. Nemška vlada je v tej noti izjavila, da je pripravljena takoj prepovedati vsak izvoz orožja, municije, letal in tankov ter ostalega vojnega materiala, kakor tudi vojnih ladij in podmornic v Španijo za katerikoli stranko, če madridska vlada odgovori na poziv nemške vlade. Razen tega zahteva nemška vlada, da se vse ostale interesirane države obvežejo, da ne bodo prepovedale samo vseh vojnih dobav vojskojučim se strankam, temveč da prepovedo tudi vsem privatnikom, organizacijam in skupinam zbiranje denarja in nakup vojnega materiala za Španijo. To so pogoji, pod katerimi lahko nemška vlada pristane na nevtralnost.

Cuje se, da je francoska vlada ponovno posredovala v Madridu. Francoska vlada se dobro zaveda, kako važna je sedanja meščanska vojna v Španiji ter hoče storiti vse, da prepreči, da bi se strašen požar iz španske republike ne prenesel v Evropo. Nemška vlada bo čakala na izid francoske intervencije v Madridu, nakar bo končno javno zavzela svoje stališče.

Rim, 18. avg. b. Italijanska vlada odločno vztraja na stališču, da se pogajanja za sklenitev konvencije o nevtralnosti in nevmešavanju v v španske notranje zadeve ne morejo pričeti prej,

preden interesirane evropske države ne izjavijo, da z ničemer ne bodo spravile v nevarnost načelo absolutne nevtralnosti, to se pravi, da niti vlade dotičnih držav, niti javnost islih absolutno ne bi smele dajati kakršnokoli materialno ali pa moralno pomoč španski nacionalistom ali pa ljudski fronti. — Prvi pogoji, ki ga je postavila italijanska vlada za sodelovanje v teh pogajanjih pa je ta, da bi niti ena izmed interesiranih držav ne smela smatrati današnje vlade v Madridu kot legalne španske vlade.

Madrid se pritoži na Ženevo

Pariz, 18. avg. b. »Figaro« poroča, da madridska vlada proučuje možnost, da vloži pritožbo na Ženevo proti voditeljem vstaje v Španiji. Razen tega se vlada bavi tudi z mislijo, da v primeru, če bi nacionalisti zavzeli Madrid, proglasi Katalonjo kot samostojno republiko in zaprosi za sprejem in Zvezo narodov. Če bi nacionalisti napravili še potem ofenzivo proti Barceloni, bi zahtevala samostojna katalonska republika pomoč od Zveze narodov, ker bi smatrala, da jo je napadla tuja država.

Zemunska vremenska napoved. Jasno v vsej kraljevini.

Zagrebska vrem. napoved: Toplo in oblačno.

Angleški kralj po Dalmaciji

Dubrovnik, 18. avgusta. b. Jahta britanskega kralja Edwarda VIII. je še vedno vsidrana v dubrovniški luki. Snovi je bil angleški kralj s svojim spremstvom na večerji v hotelu »Imperial«, okrog polnoči se je vrnil na svojo jahto. Danes dopoldne pa sploh ni prišel več v mesto in tudi ne v njegovo bližino. V mestnem kopalnišču so kupili za angleškega kralja sandalino, ki mu bo brčkone služila za kratke sprehode okrog svoje jahte. Popoldne se je kralj odpeljal s svojim motornim čolnom proti jugovzhodu ter se nekaj časa zabaval z ribarjenjem, nakar se je zopet vrnil na ladjo. Ze noči, ali pa ponoči, bo jahta »Nahleenc« odplula proti jugu, kar sklepajo iz tega, ker sta že oba rušilca pripravljena za odhod.

Borbe za San Sebastian

Maroške čete na severni fronti

London, 18. avg. b. Po zadnjih vesteh, ki so prispeli v London, so uporniki odgodili svojo ofenzivo na Iran, St. Sebastian in Madrid. Iz uporniškega tabora prihajajo vesti, da je odgoditev prila popolnoma spontano, ker nocoj prelivati krvi nedolžnih meščanov. Uporniki tudi nocoj napraviti prevelike škode v mestih, odgodili pa so svojo ofenzivo tudi zato, da rešijo življenje tisočim talem, ki so jih levitjarji aretirali in jim grozijo s smrtjo. Uporniki trdijo, da bodo mesta, ki jih ima sedaj v rokah vlada, morala brez borbe pasti v njih roke, ker jim primanjkuje hrane, pa tudi vojnega materiala. Levitjarji bodo končno morali sami uvideti, da je ves njihov odpor zaman. Razen tega upajo uporniki, da bo v taboru ljudske fronte prišlo v najkrajšem času do takšnih nesoglasij, ki bodo njih napredovanje znatno olajšala.

Burgos, 18. avgusta. AA. Havasov posebni dopisnik pri štabu generala Molle poroča: Uradno se potrjuje, da so uporniški oddelki zavzeli po hudi borbi Andoaf, ki je 14 km od San Sebastiana. Vlade čete so z močnimi napadi hotele zavzeti Almodobar, da bi tako pretrgale zvezo med Huesco in Saragošo. Napadi so bili odbiti in so vlade čete pustile na bojišču 60 mrtvih. Vlado oddelke 3300 mož je napadel Belhite, napad pa je bil odbit.

Pariz, 18. avgusta. AA. (Havas) Španske meje poročajo: Po podatkih iz vladnega tabora so uporniške križarke »España«, »Almirante«, »Servera« in »Canarias« izstrelile večeraj popoldne samo 120 nabojev na San Sebastian in okolico.

Po nekih vesteh je španska križarka »España«, ki je prešla k upornikom, danes popoldne ponovno začela obrestrelivati utrbe Guadalupe. Po uradnem poročilu iz uporniškega glavnega štaba v Burgosu so vsi zavzeli vas Andos, kakšnih 14 km od San Sebastiana in 7 km od velike ceste med San Sebastianom in Bilbao. Tako je ta cesta izročena na milost in nemilost upornikom. Zato je tudi izpraznitve San Sebastiana hudo otežkočena.

(Havas.) Vlade čete so ukrenile vse potrebno, da odbijejo napad upornikov na Irun. Nocoj so vlade čete razstrelile z dinamitom več mostov na cesti med Pampelano in Irunom. Danes popoldne je v tem odseku fronte in na morju vladalo zatišje. Izvedelo se je, da so vojne ladje, ki so se pridružile upornikom pri prihodu v bližino Fontarabije, obstreljevale ribiške ladje v luki. Večina teh ladij se je zatekla v francosko pristanišče Saint Jean de Luz.

Danes popoldne se je pripeljal v Valladolid general Molla in pregledal polk tujske legije, ki je prispel iz Maroka preteklo noč in se je iz južne Španije pripeljal z vlakom čez Merido. Tujska legija bo takoj krenila na severno bojišče. V kratkem je pričakovati več polkov te legije. Drevi se general Molla vrne v Burgos.

1500 talcev čaka smrti v San Sebastianu

Pariz, 18. avgusta. AA. Današnji »Echo de Paris« piše o strašni usodi 1500 talcev, ki so jih prištali vlade zaprlj v municijsko skladišče v Fontarabiji pri San Sebastianu. Med temi talci je 800 žena in otrok iz najboljših madridskih krogov. Državljanstva vojna jih je zajela na letovišču v severni Španiji. Če bi nacionalisti zmagali, potem bodo španski levitjarji v zadnjem trenutku vse te talce pobili. Če bi nacionalisti bombardirali mesto, bi gotovo zadel tudi skladišče municije, ki bo z vsemi 1500 osebami zletelo v zrak.

Strupeni plini...

Burgos, 18. avgusta. AA. (Havas) Pri San Rafaelu na guadaramskem bojišču so vlade čete prvič uporabile bombe s strupenimi plini. V Burgosu je zaradi tega nastalo splošno ogorčenje.

Na južnem bojišču

Sevilla, 18. avgusta. AA. (Havas) Danes popoldne je izšel v glavnem stanu upornikov komunike, da so vlade čete zavzele San Javier.

Upor se širi v vsej pokrajini. Tu živi med drugim tudi 3.500 Nemcev. Čete polkovnika Castellana so zavzele Santo Amelio, kjer so se vlade čete srdito upirale, a so naposled morale

odnehati. Čete polkovnika Castellana prodirajo dalje in so po ogorčenem odporu sovražnika zavzele San Benito in Anasterio. Neko vladno letalo je strmoglavilo v Malagi in se razbilo. Polkovnik Landa je v Meridi sestavil novo kolono.

Čete generala Franco so zavrnile napade miličnikov v okolici Albasete. Uporniške čete so prodrle tik do tega mesta in je njegov padec neizogiben. Kaže, da se vesti o tem, da je garnizija v Cartageni prestopila h generalu Francu, potrjujejo. (DNB.)

Vladna poročila:

Strahotni pokolji v Badajozu

London, 18. avgusta. TG. Posebni poročevalec angleške poluradne poročevalne agencije Reuter, ki se je mučil dva dni v Badajozu, potem ko je to mesto prišlo v oblast upornikov, pripoveduje, da so oba dni trajale usmrtitve brez prestanka. Čete gore trupel ležijo po ulicah, ki jih škropijo z apnom in požigajo. Uporniško poveljstvo je ustanovilo vojno sodišče, ki deluje neprestano. Pri vseh osumljenih, da so se udeležili bojev proti upornikom, preišče desne rame. Ako najdemo na ramah odtise puškinih jermenov, jih takoj obsodijo na smrt in v skupinah po 20 postrele. Isti poročevalec pravi tudi, da so vlade čete, ki so zapustile Badajoz, pogonale v zrak vse stare umetnine, med njimi dve krasni gotski cerkvi, edini iz te dobe in dragoceno palačo v pol arabskem pol renesančnem slogu.

Katalonija nevtralna - če Franco obljubi avtonomijo

Berlin, 18. avgusta. Uradni poročevalni urad (DNB) javlja iz Hendaya na špansko-francoski meji, da so vjeli radiopoziv katalonske vlade iz Barcelone, naslovljen na vrhovno poveljstvo vseh uporniških čet v Španiji. V svojem pozivu vprašuje katalonska vlada uporniško poveljstvo in nacionalno vlado v Burgosu, če sta generala Franco in Molla pripravljena priznati Kataloniji popolno deželno avtonomijo v primeru, da v državljanski vojni njune čete zmagajo. Vladni poziv pravi dalje, da bi v tem primeru bila katalonska vlada pripravljena takoj odrediti, da se ustavi vsi boji proti uporniškim nacionalnim četam in da se vse dokazane krivice poravnajo. Katalonska vlada je pripravljena, ako dobi od uporniške vlade zagotovilo avtonomije, da ostane popolnoma nevtralna do konca bojev. Ni znano, kakšen odgovor je dela vrhovno poveljstvo uporniških armad na to ponudbo katalonske vlade.

Francoska agencija Havas pa je razširila vest iz Barcelone, da bo katalonska vlada sama imenovala svojega poslanika v Berlinu in da je za to mesto določil rektor univerze v Barceloni Peter Bosimpera. Tudi to bi dokazovalo, da Katalonci trdno upajo, da bodo dosegli avtonomijo.

Garcia Oliver, šef miličnikov — prvi šef katalonske vlade

Komunistični puč v Franciji

Od 11. junija preložen na jesen...

Pariz, 18. avgusta. Ze sedaj je znana vsebina članka, ki ga je napisal znani publicist Jacques Bardoux, kateri bo izšel v prihodnji številki »Revue de Paris«. Članek razgalja stvari, ki so že davno znane oficijelnim krogom, ki so po ta dejstva skrivali. Gre za to, da se je vodstvo komunistične stranke nameravalo 11. junija polastiti vrhovne oblasti v Franciji, a je moralo svojo namero opustiti. Bardoux piše: Generalni štab rdečih je najprej organiziral delavske spore v pariških predmestjih, in sicer v fabrikah, ki delajo za narodno obrambo. Potem, ko so delavci tovarne zasedli, je izginilo mnogo zapušnih načrtov za izdelavo vojnega orožja. Ker so državni organi te stvari zamolčali, niso prodrle v javnost. Potem ko so bile tovarne za vojno orožje popolnoma ali deloma ohromljene, je komunistično vodstvo odredilo napad na živila, na prometna sredstva in na električno industrijo ter vodovodne naprave. Najbolj pa so ohromili čistilnico petroleja, oziroma bencina, ki ga rabi vojna mornarica. — Tretja etapa so bili štrajki izven prestolice, in sicer v prvi vrsti v tovarnah Flandrije, Nancyja, Lyona in Marseillea. Ob tistem času so se opazile tudi številne štafete, ki so odhajale in prihajale iz Bruslja, ki je sedež komunistične antimilitaristične centrale za evropske države.

7. junija je bil vodja francoskih komunistov Thorez tako predrzn, da je na javnem shodu sredi Pariza vpričo Leona Bluma izjavil, da komunistična stranka sicer podpira vlado, da pa z njo ni istovetna in da bo v kratkem sama prišla na oblast. — 9. junija je bilo že vse pripravljeno za izbruh revolucije, o kateri je rdeče vodstvo bilo prepričano, da bo gladko izpadla, ker je imela svoje somišljenike v vladi. Predvsem pa v notranjem ministru Salengroju (ki je 17. l. m. javno dejal, da želi zmagati vlade španske ljudske fronte in da upa, da bo ljudstvo tudi v Nemčiji in Avstriji v kratkem doseglo svobodo — Op. uredn.). Tege dne je rdeče vodstvo poslalo po vsem podeželju svoje agente. Ob tej priliki je na prišlo do hude debate med predsednikom delavske strokovne zveze, známim Jouhauxom in predsednikom komunistične delavske zveze Rocamondom.

Jouhaux se je moral udati, je pa sklenil, da bo drugega dne govoril v Delavski zbornici proti načrtu komunističnega udara. Toda drugega dne se praga Delavske zbornice ni mogel prestopiti, ker se ga čakali zunaj komunisti in ga enostavno zapodili.

Toda 10. junija pa je vodstvo francoske komunistične stranke omahnilo. Dežela je bila že zvedela za načrt in so se zbalj odpornosti. Za načrt je pa tudi zvedel francoski generalni štab, ki se je podal k Leonu Blumu ter ogorčeno protestiral, da smejo komunisti tako nemoteno izvajati svoje načrte. Generalni štab je tudi obvestil predsednika vlade, da so se nemške čete na meji začele značilno premikati in zavzemati važne položaje ter da so zapušniki z nemškega ozemlja sporočili, da je nemško armadno vodstvo obveščeno o nameravanem komunističnem udaru v Franciji in da je zaradi tega ukrenilo vse potrebne odredbe.

K temu je prišlo tudi dejstvo, da so se uprli nekateri socialisti, predvsem poslanec mesta Roubaix, Lebas, ki je grozil, da bo razkrinal načrt pred vsjo javnostjo, ako se avtorji ne bodo ustavili. Kakor nalašč je istega dne dospel nujni valil iz Moskve na generalnega delegata tako zvanega »Rdeče pomoči« Severnika, da naj se akcija ustavi, ker ima Moskva zanesljive informacije, da je večina francoske armade še vedno proti komunistični diktaturi in da je tudi kmetstvo ljudstvo v celoti proti. Zato se je moral Thorez tik pred 11. junijem vdati.

Načrt pa je samo odložen, nikakor pa ne opušen. Udar so preložili na jesen tega leta, če bo to pa prejšnje pripravili. Kakor v Španiji, hočejo tudi v Franciji spraviti s poti vodilne osebe patriotičnih organizacij. Potem nameravajo akcijo proti častnikom armade, ki so proti ljudski fronti. Končno hočejo začeti s propagando med kmečkim ljudstvom, predvsem med hlapi in malimi posestniki. V to svrhu je določenih vseh 70 komunističnih parlamentarcev, da bodo odlej neprestano prirejali shode s kinematografskim aparatom. Ta akcija se je začela in so imeli poslanci v eni zadnjih nedelj v enem samem dnevu 170 takih shodov.

Kaj je dosegel Gamelin

Poljska prosi za posojilo, Francija stavlja pogoje - Vse odloženo na september

Varšava, 18. avgusta. TB. Šef francoskega generalnega štaba general Gamelin je iz Krakova odpotoval na Dunaj in dalje v Pariz. S tem je zaključeno njegovo petdnevno bivanje v poljski prestolici, ki je povzročilo toliko političnih in vojaških gibanj v evropskih političnih pisarnah. Poljsko časopisje piše še vedno skrajno rezervirano o tem obisku, tako da iz njega ni mogoče dobiti pravega vpogleda v uspeh Gamelinovega potovanja. Brez dvoma je general Gamelin sedaj samo predložil nekaj predlogov, o katerih hse bodo vodila pogajanja še naprej in o katerih bo padla končno veljavna odločitev šele sredi septembra, ko bo vrhovni poveljnik poljske armade general Rydz-Smigly vrnil v Parizu obisk francoskega vrhovnega poveljnika.

Toda iz pomenkov med varšavskimi diplomati, ki so imeli nalogo pazljivo zasledovati razgovore med generaloma Gamelin in Rydz-Smigly, si je že mogoče napraviti vsaj približno sliko o položaju. Zdi se, da je Poljska sprčo oboroževanja Nemčije in nepriljubna izbriha gđanskega predsednika senata Grcisnerja uvidela, da bo morala svojo armado izpopolniti v tehničnem oziru. Poljska nima motorizirane vojske in največja skrb armadnega vodstva je, da ta nedostatek čim prej odstrani. V ta namen pa ji je potreben denar. Njen proračun za vojno znaša že itak 2 milijardi zlotov (20 milijard dinarjev) in ga ni mogoče več prekoračiti. Zato je poljska vlada vprašala v Parizu, če bi ne mogla od tam dobiti kakšnega večjega posojila. Menda je izrekla celo vsoto 1 milijardo zlotov (10 milijard din) in francoska vlada predloga ni odbila. Pač pa je to priložnost izkoristila in Poljski stavela nekatero pogoje za zunanje političnega in vojaškega političnega značaja.

Tako je pariška vlada sicer opustila svojo staro zahtevo, da naj Poljska dovoli rdeči armadi sovjetske Rusije, da gre čez poljsko ozemlje na pomoč svoji francoski zaveznici. Poljska je to gladko odklonila. Pač pa se zdi, da tečbo pogajanja o omiljenem francoskem predlogu, naj Poljska dovoli vsaj rdečim letalom Rusije,

da lete čez poljsko ozemlje, kadar bi nastopila potreba, da Rusija priskoči na pomoč svoji francoski zaveznici. Nadalje zahteva francoska vlada v odločnih besedah, naj se odločaji med Poljsko in češkoslovaško končno veljavno pomirijo, ker Francija še vedno želi, da bi se Poljska včlenila v francoski sistem paktov, ki se oslanja na sovjetsko Rusijo in na Malo zvezo. Poljska je na to odgovorila, tako tukaj susljajo, da nima nič proti ureditvi svojih odnosov, toda inicijativa naj pride ali od Poljske ali od češkoslovaške, samo od kakšne tretje strani ni sprejemljiva. Zunanji minister Beck je v svojem odgovoru na francoske predloge našel nekaj težav, ki jih je treba prej odstraniti. — Sem kaj spada prijateljstvo med češkoslovaško in sovjetsko Rusijo. Poljska je sosedna Rusije. Zato se ona bolj kot katerakoli druga država boji socialnih preklucij po zgledu Španije, kjer jih ima tudi Rusija na vesti. Zaradi tega je sodelovanje Poljske s Francijo in Malo zvezo ravno zaradi njenih vezi s sovjetsko Rusijo otežkočeno.

Značilno je, kar piše uradno glasilo polkovnikov »Gazeta Polska«, ki je torej tudi poluradno glasilo vlade. »Gazeta Polska« pravi, da hoče ostati Poljska v pogledu ruske politike popolnoma neodvisna od Francije in od Male zveze. — Od francoske strani se sedaj delajo poskusi, da bi se zabil klin med zunanjskega ministra Becka in generala Rydz-Smiglyja. — Slednjemu obljubujejo v Parizu celo marsikaj paciko, ki je Pilsudski nikoli ni dobil. Toda naj se nikdo ne moti. V septembru bo general Rydz-Smiglyja na njegovem potovanju v Pariz sormenjal tudi polkovnik Beck, zunanji minister Poljske. — Potemtakem pogajanja med generali za enkrat ne bodo rodila večjih posledic v kolikor tiče spremembe poljske zunanje politike do njenih sosed. Ostalo bo pri starem. Če bo pa Poljska kaj sprejela, je zelo verjetno, da si bo to pustila drago plačati. — Tukaj trdijo, da bo prišel v Varšavo kmalu šef romunskega generalnega štaba general Somsonovici. Takoj nato pa bo general Ridz-Smigly obiskal Pariz.

Domači odmevi

Predsednik vlade v Bohinju

Bled, 18. avgusta.

Danes popoldne ni bilo pri predsedniku vlade dr. Stojadinoviču nikakih političnih ali diplomatskih konferenc. Okoli 12 se je dr. Stojadinovič odpeljal v spremstvu šefov kabinetov Gašiča in dr. Protiča ter poslanca Voje Janiča v Bohinje. Tam je ostal na kosilu v hotelu »Belvedere«. Nato se je odpeljal s poslancom Janičem do izvira Savice, okoli 6 zvečer pa je prispel nazaj na Bled, kjer bo verjetno sprejel bana drinske banovine Lukiča, ki je večeraj prispel na Bled in se nastanil v hotelu »Zlatorog«.

Celjski župan v Belgradu

Belgrad, 18. avg. m. Župan celjske občine g. Mihelčič, ki je večeraj prispel v Belgrad, je bil takoj pri prihodu sprejet v raznih občinskih zadevah pri ministru dr. Kreku, danes pa ga je sprejel gradbeni minister dr. Kožulj, s katerim je govoril o potrebi graditve sodijske hiše v Celju. Temu sestanku pri gradbenemu ministru sta prisostvovala tudi minister dr. Krek in predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani dr. Vladimir Golja. Opoldne je sprejel celjskega župana in predsednika apelacijskega sodišča novoimenovali pravosodni minister dr. Niko Subotič, o istem predmetu. Minister Subotič je obljubil, da bo stvar proučil, ker smatra, da je graditev nujno potrebna. Popoldne je celjskega župana Mihelčiča sprejel tudi notranji minister dr. Korošec, kateremu je poročal o vseh zadevah in potrebah celjske občine.

Občinske volitve v savski banovini

Zagreb, 18. avg. b. Kr. banska uprava savske banovine je razpisala za dne 13. septembra občinske volitve. Doslej so torej razpisane občinske volitve v 80 občinah.

Organizacija JRZ

Lep zapušniški sestanek JRZ je bil v ponedeljek zvečer v Tržiču v dvorani »Našega doma«. Čez 200 tržičkih volivcev in še nekaj zastopnikov sosednjih občin je napeto poslušalo jasna poročila g. ministra n. r. dr. Kulovca. Ze to, da so se ljudje smeli zopet neovirano zbrati k političnemu sestanku in so bili nemoleni, je napravilo močen vtis. Po odločnih in odkritih besedah g. ministra je postalo še bolj jasno, katere stran more prineseti red in zboljšanje razmer v občinah in v državi.

Zaključen zaključek olimpi - jade

Mednarodna olimpijada v Berlinu je pri kraju. Komisije so zmagovalcem iz celega sveta razdelile 130 zlatih, 123 srebrnih in 130 bronastih kolajtn. Iz vse te velike zbirke čaši je v Jugoslavijo prišla samo 1 (treci: enal) srebrna kolajna, prinesel jo je 39-letni sodnik Stukelj iz Maribora, sokolska vrsta pa je prišla šele na 6. mesto, komisije so, kakor povsod, tudi v Berlinu odlikovale samo liste posameznike in tiste vrste, ki so si priborili 1. ali 2. ali 3. mesto.

V ponedeljek zvečer se je sokolska vrsta vrnila v s slavo in častjo ovenčano domovino. V St. Vidu so jih na postaji pričakovali stari, že osiveli sokolski borci, ki se spominjajo mednarodnih tekem v Parizu l. 1924., ko je bil brat Stukelj proglašen za prvaka vseh prvakov in za prvaka na drogu, in mednarodnih tekem v Lyonu l. 1926., ko je brat Sum dosegel naslov prvaka vseh prvakov, sokolska vrsta pa il. mesto, in mednarodnih tekem v Amsterdamu l. 1928., ko je bil brat Stukelj III. najboljši telovadec med svetovnimi telovadci in najboljši na krogih, in mednarodnih telovadnih tekem v Luxemburgu l. 1931., ko je bil brat Primožič proglašen za svetovnega prvaka. Vseh teh tekem iz slavne zgodovine slovenskih Sokolov in še mnogih drugih mednarodnih prikl, pri katerih so vrste in posamezniki proslavili naše ime, so se spominjali stari sokolski borci na šentviški postaji in obuiali spomine na tiste slavne čase, ko so še doma imeli močne tekmece in so se v mednarodnem boju spustili samo že doma do-

bro preizkušeni junaki. Sedaj pa se je vročela v domovino vrsta, ki je dosegla najslabše mesto, odkar sokolske vrste nastopajo na mednarodnih bojiščih. Kot prijatelji so jih hoteli sprejeti že skoro na deželi, da bi jih nekje za krajem, skrivaj popeljali v meslo, kjer se bodo že kako neopazno razšli, da jih ljudje ne bodo preveč gledali. Toda telovadci niso izstopili v St. Vidu, ampak so se moško peljali naprej v Ljubljano prav na glavni kolodvor, kjer so se dali sprejeti s pozdravi in godbo, nato pa so se dali v sprevedu peljati skozi mesto. V sprevedu je korakalo 56 (tali 14 krat po 4) uniformiranih in 210 (tali 30 krat po 7) neuniformiranih (skupaj 266) Sokolov in njihovih prijateljev, ki so vzklicali Sokolom-olimpijcem in »beli sokolski ljubljani« in godba je svrvala.

Ko je vlak odbrzel skozi šentviško postajo, so se razočarani priletni pričakovalci umaknili in počasi odšli proti Ljubljani. Molče so hodili skozi Dravice, v Kosezah so molče zavili na samotno Večno pot. Potri so bili, kakor da so oni najbolj poroženi. Dod Rožnikom so se nekje zatekli v neznan gozd. Ko so sedeli k praznim mizam, so še vsi molčali. Šele čez nekaj časa je najstarejši vzdihnil: »Kam smo prišli?!

Auto povozil kolesarko

Kranj, 18. avgusta.

Na Gaštevskem klancu je povozil neznan avtomobil kolesarko Luizo Wagner, bančno uradnico iz Stuttgarta Landhaugasse 209, ki je bila na izletu. Dobila je poškodbe na glavi in nohtanje, in jo je prepeljal neki privatni avto iz Kranja v bolnišnico v Ljubljano.

Osebnosti

Belgrad, 18. avg. m. Reaktiviran je Peter Zorman in postavljen za zvanika II. kategorije 3. skupine v kurilnici Ljubljana-glavni kolodvor.

Belgrad, 18. avg. m. Prestavljena sta učiteljica Ana Volčič iz Ziberše v logaškem okraju na Unec v istem okraju in Rudolf Sušnik, učitelj z Unca v Ziberši.

Belgrad, 18. avg. m. Radi veljkega števila stavkokazov med tujakšnimi gostinčarji je danes prenehala gostilničarska stavka. Popoldne so že skoro po vseh lokalih začeli točiti pivo, čeprav s stavko ni bilo ničesar dosežena.

Sah v Zemunu

Belgrad, 18. avg. m. Popoldne se je v Zemunu igrala prekinjena partija Preinfalk-Jurisič iz 3. kola. Bila pa je zopet prekinjena. Nocoj bodo igrali 4. kolo tega turnirja, v katerem bo Lešnk igral proti Kindiju, Preinfalk pa proti Poljakovu.

Šah v Nottinghamu

Nottingham, 18. avgusta. Veliki šahovski turnir, ki je po svoji moči zasedil eden največjih turnirjev vseh časov, je v polnem razmahu. V soboto se je odigralo že 6. kolo, v katerem pa so bile do konca odigrane le tri partije, vse ostale pa odložene na nedeljo. Lasker je igral s Capablanca damski gambit in partija se je kmalu brez večjih pretresljajev končala remis, prav tako tudi španska partija med Finejem in sedanjim svetovnim prvacom dr. Euwejem. Tretja partija, ki se je končala, je bila partija med angleškima mojstrom Winterjem in Alexandrom. Vse druge partije so bile prekinjene in nadaljevane v nedeljo. Dr. Vidmar si je priboril v partiji z Bogoljubovom kvaliteto in je v nedeljo po precizni igri zmagal. Dr. Aljehin je remiziral s Thomasom v končnici s stolpi. Zanimanje je vladalo za partijo med sovjetskim prvacom Botvnikom in češkim mojstrom Flohrom. Partija je po močnejših pretresljajih končala remis, Reshevsky si je v igri z dr. Tartakowerjem priboril kmeta in zmagal.

Stanje po 6. kolu je naslednje: dr. Euwe, Botvnik 4 in pol, dr. Vidmar 3 in pol, dr. Aljehin 3 (1), Fine 2 in pol (2), Flohr, dr. Lasker, dr. Tartakower in Tylor 2 in pol, Bogoljubov in Capablanca 2 (1), Thomas 1 in pol (1), Winer 1 in pol, Reshevsky 1 (3), Alexander 1 (1).

Dunajska vremenska napoved: Z zapada se bližajo motnje, toda motnje se ne bodo vzdržale, v vzhodnih Alpah še jasno, popoldne pa že pooblačenje.

Kmetijski minister Stankovič v Ljubljani

Likvidacija agrarne reforme v Sloveniji

G. minister Stankovič z g. banom dr. Markom Natlačenom in spremstvom odhaja z unionskega vrta.

Ljubljana, 18. avg.

Snoči je došel v Ljubljano minister za kmetijstvo g. Stankovič. Spremljajo ga načelnik ministrstva, oddelka za agrarno reformo in agrarno-pravno politiko dr. Josip Sokolič, načelnik ministrstva oddelka za agrarno politiko Vlado Vujnovič in šef kabineta Branko Glumac.

Včeraj zjutraj ob 6.20 je minister Stankovič došel v Zagreb, nakar je obiskal bana savske banovine dr. Viktorja Ružiča. Minister je pregledal delo komisije za likvidacijo agrarne reforme in v savski banovini ter je dal podrobna navodila in navedel načrt nadaljnjega dela. Obiskal je nato zagrebško Zvezo agrarnih združenj, nato Osrednjo zvezo hrvatskih kmetijskih zvez ter prostore Zadrugne zveze in pa Gospodarsko društvo v Zagrebu.

Ob 2 popoldne se je udeležil zasebnega intimnega kosila pri banu dr. Ružiču, ki so ga udeležili tudi nekatere ugledne zagrebške osebnosti ter spremljevalci g. ministra.

Kmetijski minister je nato obiskal Veliko Gorico in Nove Čiče blizu Zagreba, kjer je obiskal razne kmetijske zadruge in se zlasti v zadnjem kraju zanimal za živinorejsko razstavo, ki jo je priredila tamkajšnja zadruga. Nato je g. minister odpotoval do Varaždina, kjer je prav tako pregledal delo komisije za likvidacijo agrarne reforme.

Iz Varaždina je g. minister odpotoval s svojim spremstvom

v Ljubljano.

Sem je došel moči ob 10. Prenočeval je v hotelu »Union«. Popoldne ob 9 je obiskal g. bana dr. M. Natlačena, nato pa je tudi tukaj pregledal delo komisije za likvidacijo agrarne reforme v Sloveniji. Pregledal je tudi delo začasne državne uprave gozdov v Ljubljani, nato pa je obiskal v spremstvu g. bana prostore Gospodarske zveze, kjer mu je ravnatelj g. Gabrovšek razkazal razne naprave. Obiskal je dalje Zadrugno zvezo, kjer so ga pozdravili zastopniki načelstva in ravnatelj g. dr. Basaj. Nato pa si je ogledal tudi Kmetijsko kontrolo in poljudsko postajo v istem poslopiju.

Minister Stankovič se je nato odzval vabilu bana dr. Natlačena ter se je udeležil intimnega kosila na vrtu restavracije »Union«. Popoldne si je minister ogledal nekatere podeželske zadruge in kmetijske ustanove v okolici Ljubljane.

Izjava ministra Stankoviča.

Za naš list je dal g. minister naslednjo izjavo: »Nisem prvič v Sloveniji, sedaj pa sem prišel v Ljubljano, da dokončno uredimo likvidacijo agrarne reforme. Hočem pospešiti tempo te likvidacije. Že poprej sem obiskal Petrovgrad, Novi Sad, Vukovar, Osijek, Zagreb, Varaždin in sedaj sem v Ljubljani. V vseh teh mestih imam komisije za likvidacijo agrarne reforme. Danes popoldne sem imel inspekcijo tukajšnje komisije. Ugotovili smo načrt dela za likvidacijo agrarne reforme na področju tukajšnje komisije (Slovenije). Po tem načrtu bo agrarna reforma izvršena do konca leta 1937.«

»Kakšna načela vas vodijo pri likvidaciji agrarne reforme?«

»Moja načela so, naj se izvede likvidacija agrarne reforme popolnoma po zakonih o agrarni reformi iz leta 1931, odnosno 1933. Zakon ne bo nikjer kršen in po krivici ne bo nihče oskodoval, likvidacija agrarne reforme pa bo mnogo koristila ljudstvu.«

»V Ljubljani imamo važno

vprašanje Kmetijske poskusne in kontrolne postaje. G. minister, prosim vas za vaše mnenje!«

»Posebno sem se zanimal za tukajšnjo Kmetijsko poskusno in kontrolno postajo, ki sem jo obiskal in pregledal njeno delo. Zagotovljen je proračun 300.000 din iz državnih sredstev, banovina je prispevala 100.000 din, mestna občina pa je dala zemljišče. Danes je bila prav licitacija za zgradbo poslopja te postaje v surovem stanju, žal pa licitacija ni uspela, ker je bilo premalo ponudnikov. Da omogočimo čim prejšnjo zgradnjo te postaje, sem poskrbel za pospešeni rok nove licitacije, ki bo čez 10 dni, tako, da dobimo poslopje že letos vsaj v surovem stanju. Nadaljnje stroške za poslovanje te prenovljene postaje bomo prihodnja leta redno vnašali v državni proračun.«

Zaradi službe pri KID

Ljubljana, 18. avgusta.

Pred malim kazenskim senatom se je danes razkrila pretresljiva socialna slika o izkoriščanju brezposelnih. Pri KID na Jesenicah so hudi boji za vsako mesto. Ni čudno, da nastopajo gotovi ljudje, ki izkoriščajo bedni položaj brezposelnih. Ti imajo mogoče gotove prihranke in bi jih radi izdali za intervencije in protekcije. Že spomladi je bilo pred senatom, ko je nekdo izkoriščal položaj brezposelnih, ki so mu izplačali velike nagrade za posredovanje pri KID. Danes se je pred senatom obravnaval sličan primer. Janez Iskra, kovaški pomočnik, je obljubljal mnogim Bohinjcem, da jim bo preskrbel lepo službo pri KID na Jesenicah, samo treba je »mazati« pri raznih uradnikih. Na ta račun je dobil lepe vsote. Tako je od nekega brezposelnega izvil 2000 Din za podkupnino, od drugih sedmih oseb pa tudi večje zneske, vsega okoli 7000 Din. Pred malim senatom je bil Iskra obtožen sleparije obrtoma. Izgovarjal se je, da je bil sam v veliki stiski in da so ga upniki zasledovali z ružnicami. Vse svoje kliente je dolgo vlekel za nos. Naposled so Bohinjci zadevo naznanili domačemu županu. Nato pa so napravili ovadbo na okrajno sodišče v Ljubljano.

Razprava proti Janezu Iskri, ki se je izgovarjal, da je interveniral pri Narodni strokovni zvezi, je trajala poldrugo uro. Bil je obsojen na 8 mesecev strogega zapora in v izgubo častnih državljan-skih pravic za 2 leti. Obtoženec je kazen sprejel.

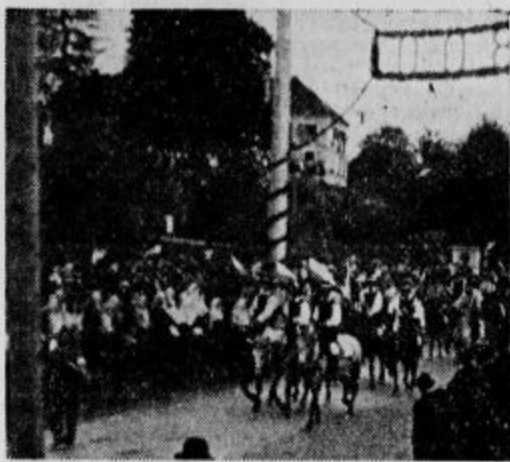
DVOJNI UŽITEK

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

Na sodnike same je razprava napravila najglobokejši vtis. Zadnji čas sploh nastopajo špekulanti, ki izkoriščajo položaj brezposelnih in jim obljublajo najlepše službe za primerno nagrado. Ti špekulanti včasih celo izvabljajo ljudem dokumente. Te prodajajo dalje, a nje puste brezsrčno na cedilu.

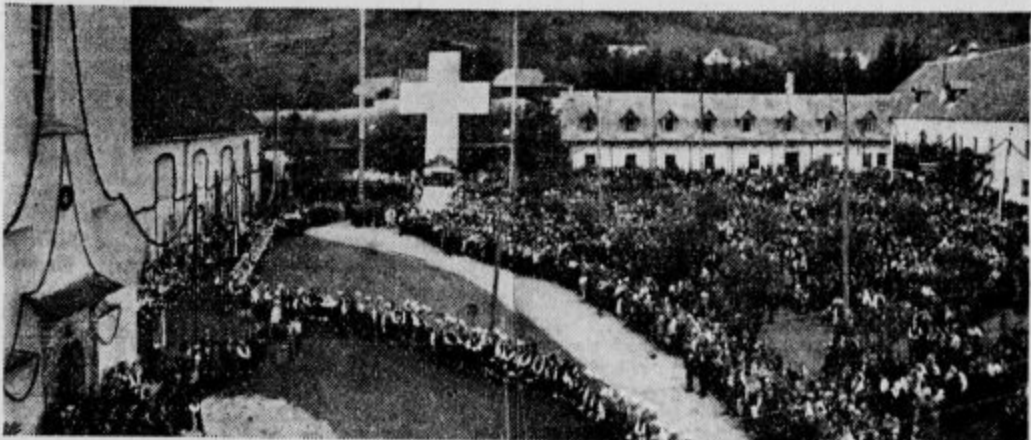
Inserirajte v „Slovenca“

Konjeniki v sprevodu. Bilo je kakih 100 konjenikov, samih domačih fantov. (Foto Danilo)

Kolesarji v sprevodu od postaje do samostana. Kolesarjev je bilo nad 1000. (Foto Danilo)

Romarji prihajajo na razsežno dvorišče stiškega samostana, kjer naj bi se na praznik zvečer začela proslava 800letnega jubileja

Po nedeljski glavni maši in po zborovanju škofove in duhovščina odhajajo izpred oltarja. Ljudstvo se razhaja.

O nesreči Ulriha Mölzerja pod Skuto

Ne mine skoro nobeno leto, da se ne bi zgodila v planinah večja ali manjša nesreča zaradi rušenja kamenja. Posebno letos, ko je tako deževno, so nevarnosti tem večje.

Pretekli praznik (15. avgusta) je šla ekupina treh koroških turistov s Skute proti Turškemu žlebu. Ko je trojica prišla do studenca pod vzhodno steno Skute, je priletela od vrha nekje večja množina kamenja. Ulrich Mölzer, ki je hotel piti vodo, je dobil kakor pest debel kamen na desno stran glave in bil hudo ranjen. To je bil obnem tudi vzrok, da je ponesrečenec padel, vendar ne daleč in globoko. Pri padcu si je še močno poškodoval roko in glavo. Prisotna tovariša sta ga takoj za silo obvezala.

Skupina slovenskih turistov, ki je sledila tem turistom in videla ves dogodek, je ponesrečenca prenesla na varnejše mesto, mu dala obleko in storila zanj vse, da bi mu mogli lajšati stanje. Bili so to gg. Renner Viktor iz Siške, Jamnik Maks iz Rožne doline in Hauptman Tine iz Jarš. Nesreča se je zgodila okoli 4 popoldne. Takoj po nesreči je odšel V. Renner na Kamniško sedlo, kjer je sporočil, kaj se je zgodilo. Na Sedlu je bil tedaj Hvastija Franc, ki je s pomočjo Lojzeta Erjavška organiziral rešilno ekspedicijo. Za pomoč se jima je pridružil še g. Andromaho Mirko iz St. Vida nad Ljubljano. Ekspedicija je prispela ob 9.30 zvečer na kraj nesreče. Ker je bil ponesrečenec zelo slab, je bilo samo ob sebi umevno, da ga je treba takoj spraviti v dolino. Bilo je pričakovati tudi slabega vremena, ter je morala zato

ekspedicija še bolj hiteti. Ker pa ni imela za prenos potrebnih nosil, je Hvastija takoj odhitel na Okrešelj. Tamkaj se je ekspedicija pomnožila še za 3 člane (Jaka Robnik, oskrbnik, Cokan Ludvik iz Celja in Prijatelj iz Ljubljane) in se z vsemi potrebnimi nosilnimi sredstvi podala pod Skuto. Vsa rešilna ekspedicija je bila nekaj čez polnoč že na delu.

Začelo se je tedaj trudapolno prenašanje, ki ni bilo toliko nevarno, pač pa težavno saj je imel ponesrečenec poškodovano glavo in je zato čutil vsak tresljaj nosilnice. Ob 2.15 zjutraj je bila ekspedicija že na vrhu Turškega žleba in je kljub temu, da je bila še popolna tema, nadaljevala svoje delo; treba je bilo velike previdnosti. Vendar je šlo vse po sreči, čeprav počasi in v redu naprej. Ob 6.30 zjutraj je bil ponesrečenec že v »Vili« na Okrešlju, kjer mu je zdravnik nudil prvo pomoč. Ekspedicija ga je nato kmalu odnesla proti Logarski dolini. Ko je ponesrečenec čul šumenje elapa Rinke, je izrazil tiho željo, da bi ga mogel tudi on videti. Zato je ekspedicija dvignila nosilnice in jih postavila na višje mesto, da je mogel mirno gledati in občudovati krasoto Logarske doline. Čez pol ure nato je avto s ponesrečenecem hitel v celjsko bolnišnico.

Ponesrečenec ima večje in manjše poškodbe na glavi in roki. Bil je močno utrujen ter ni mogel skoro nič govoriti. Sem in tja je po malem zaspal. Če bi ekspedicija čakala jutro pod Skuto, bi se mu stanje gotovo poslabšalo. Pri ekspediciji je sodelovalo 9 oseb s Francem Hvastijo na čelu.

Oproščen - ker ni dokazov

Maribor, 18. avgusta.

Danes se je pred velikim senatom okrajnega sodišča zagovarjal Aleksander Perš, 32-letni posestnik iz Sulincev v Prekmurju, kateremu obtožnica očita, da je 16. oktobra 1935 po zrelom prudarku iz koristoljubja usmrtil posestnika Franca Korošca.

Pokojni Korošec je bil vdovec in je sam upravljal svoje posestvo. Ker je bil skopuh in ker v svoje posestvo ni nič investiral, si je prihranil precej denarja. Imel je tri hčere. Ko je najstarejša Terezija, por. Perš, ovdovela, se je pričelo med njo in obtožencem ljubavno razmerje. Obtoženec se je preselil k njej in sta nato dolga leta živela v konkubinatu. Stari Korošec je sprva nasprotoval temu razmerju, pozneje pa se je s Peršem sprijaznil, bržkone zato, ker mu je ta večkrat dajal za pijačo. S Peršem sta postala jaka prijatelja, da mu je stari Korošec celo pokazal skrivališče, kjer je imel shranjen svoj denar. Imel ga je okoli 20.000 Din.

Dne 15. oktobra 1935 se je Korošec prvič pripeljal v Maribor, s seboj pa vzel za vodnika obtoženca. Imel je nastopiti za prižo v neki pravdi proti posestniku J. Bedeku, katerega je na poti v Maribor spremljala njegova žena. Ko je vsa družba proti večeru prispela v Maribor, sta Bedekova dobila prenočišče pri nekem kočijažu, Korošec in Perš pa sta iskala prenočišča drugje, pa ga nista mogla dobiti. Ko sta zakonca Bedekova drugi dan prišla na sodišče, sta tamkaj našla Perša samega. Perš jima je pripovedoval, da sta ponoči s Korošcem po raznih gostilnah iskala prenočišča, pa so ju povsod odklonili, ker je bil Korošec močno vinjen. Znašla sta se na sejmišču pri Dravi, kjer sta na travi zaspala. Ko se je Perš prebudil, tako pripoveduje, Korošca ni bilo več. Nadalje je pripovedoval, da je stari Korošec bržkone ponoči po mestu razgrajal in ga je zato stražnik aretiral. O Korošču, ki bi pri sodišču moral nastopiti kot prič, policija ni ve-

delu kaj poročati. Ko se je Perš proti večeru v družbi obeh Bedekovih odpeljal z vlakom proti domu, se je pred Hočami nenadoma sklonil skozi okno in vzkliknil, da vidi pogrešanega Korošca, katerega pa zakonca Bedekova nista mogla opaziti. V Hočah je Perš izstopil, češ da mora poiskati starega Korošca. Ko se je Perš pojavil na Pragerskem, je zgodbo o Korošču pripovedoval tamkajšnjim orožnikom. Isto zgodbo je ponavljal tudi v Sulincih, kamor se je vrnil 16. oktobra zvečer. Ker se Korošec ni vrnil, so se začeli orožniki za zadevo zanimati. Perša so pod sumom, da je Korošca ubil in vrigel v Dravo, aretirali. Koroščevo hišo so natančno preiskali, pa niso našli nika-kega denarja, čeprav je Perš izpovedal, da je stari denar imel. Vse kaže, da se je Perš tega denarja polastil. Dne 23. oktobra 1935 so v Dravi našli utopljenca, v katerem so ugotovili pogrešanega Korošca. Kakor mu obtožnica očita, je Perš Korošca najprej izropal, nato pa ga je sunil v Dravo.

Razpravo je vodil vss. Zemljič, prisedovali so vss. Lenarč, dr. Lešnik, dr. Kotnik in der Cemer. Obtožbo je zastopal drž. pravdnik Sever.

Ob pol 2 popoldne je predsednik senata razglasil sodbo ter Perša zaradi pomanjkanja dokazov oprostil.

Tržič

Ogenj je uničil popolnoma šupo za krmo g. inž. K. Polaka na Ljubelju. Kmalu po polnoči je v torek zatulila gasilska sirena. Gasilci so imeli sicer vse orodje preizkušeno, ker so imeli ravno v ponedeljek vajo pod župniščem, a ogenj je tako hitro objel vso šupo, da na napeljavo vode iz oddaljenega Mošenika sploh ni bilo mogoče misliti. Bili pa so gasilci klub temu takoj pri požaru, kjer se je nabralo mnogo ljudi. Šupa je bila vsa založena s senom in tuži že z otavo. Ogenj je bil najbrže podtaknjen.

Finančni napori ljubljanskega mesta

Ljubljana, 18. avgusta. Ko je bil objavljen proračun ljubljanske mestne občine za leto 1936-37, so nekateri meščani kar začudeno gledali visoke številke 103.589.542 din in se vpraševali, odkod naenkrat tak porast proračuna, saj je za leto 1935-36 znašal le 45.602.259 din, še bolj pa jih je skrbelo, kako bodo s svojimi datjavami zbrali tako ogromno vsoto.

Prvi razlog, ki je letošnji proračun pognal v tako visoko vsoto, je bil v navodilu ministrstva financ, ki je kot nadzorna oblast ob pregledu proračuna zahtevala, da se mora v proračun mestne uprave vključiti tudi proračun mestnih podjetij, ki je bil doslej ločen. Mestna podjetja pa izkazujejo v svojih proračunih skupno vsoto 45.437.766 din, za mestno upravo torej ostane v letošnjem proračunu samo 58.151.776 din. Pa tudi ta vsota je za 12 milj. 549.517 din večja kakor pa je bil proračun za leto 1935-36. Tako velike razlike se ni izkazoval noben proračun ljubljanske mestne občine v vsej povojni dobi. Rastli so sicer vztrajno od leta do leta, toda nobeden se ni v enem samem letu povzpela kar za celih 12 milijonov in še več nad prejšnjega. Samo po sebi se pojavlja vprašanje, kje so vzroki takega porasta. Ti vzroki so: 1. priključitev okoliških občin in njihovo redno vzdrževanje; 2. prevzem njihovih starih, neplačanih dolgov; 3. »leteči dolgovi« mestne občine same.

Redno vzdrževanje okoliških občin, ki so bile ob tem proračunu že priključene ljubljanskemu mestu, zahteva vsoto 2.793.770 din.

Dolgovi okoliških občin (neplačna, pa dolžna odplačila, neporavnani računi, neplačane stanarine in najemnine) pa znašajo 2.881.298 din. Pa to še niso vsi njihovi dolgovi. Približno za 1 milijon se jih je sedanjim občinski upravi že posrečilo odložiti in se pogoditi z upniki. V omenjeni vsoti nad 2 milijona pa jih je bilo treba brezpogojno prevzeti, ker so upniki, ki so čakali že po 3 ali 4 in tudi 5 let, grozili z rubežnimi, tožbami in zamudnimi obrestmi, vsled česar bi ta vsota vsak dan bolj rasla in bi vedno huje pritiskala mestno blaginjo. Treba se je bilo tudi izogniti skrajnemu sredstvu upnikov, da bi namreč zarubili mestne doklade, kakor se je to zgodilo občini v Šiški in na Viču, kar bi mestne finance utegnile občutno zamajati.

»Leteci dolgovi« ljubljanske mestne občine same pa so znašali 4.348.000 din. To pa niso posojila, katerih odplačevanje je urejeno s posebnimi pogodbami, ampak sami neplačani računi in neporavnane terjatve manjšim ljudem, ki so jih prejšnje občinske uprave odlagale od leta do leta, neka uprava pa se mora vendar lotiti, da jih poravnava, saj gre večinoma za obrtnike, trgovce in dobavitelje vsakdanjih potrebščin, ki so že leta in leta hodili po magistratu in skušali priti do svojega denarja, ker ne morejo čakati nani kakor milijonska podjetja, ki računajo z dolgimi dobami.

Vse te obveznosti zberejo skupno vsoto 10 milijonov 23.251 din, ki jih nekdo pač mora poravnati, čeprav s tem tvega svojo osebno priljubljenost. Tako na vsota vendar ne more na večne čase ležati na mestu. Ostanek do omenjenih 12 milijonov v znesku 2.526.266 din pa so neodložljive potrebe, vsled katerih ljubljanski proračuni z naravnim razvojem mesta in povečanjem potreb od leta do leta rastejo, saj je proračun za leto 1913 znašal 1.233.516 din, do leta 1934 pa so ti proračuni vsako leto zrastle za nekaj milijonov tako, da je proračun za leto 1934 znašal že 47.192.234 din.

Vsled tako zvišanih izdatkov si je morala mestna občina od nekd preskrbeti tudi dohodke. Nekateri sicer pravijo, da ni bilo treba vseh starih dolgov prevzeti v proračun enega leta in da bi jih mesto lahko razdelilo na več let in jih postopoma odplačevalo. Toda to so dolgovi, ki ne trpe nobene odlaganja. Vsako odlaganje bi imelo za posledico dolgotrajno in zapleteno tožbo, rubežni in neprestano naraščanje obresti in bi bili vsako leto večji in težji. Kar jih je bilo mogoče preložiti, jih je mestna uprava preložila, v kolikor je mogla upnike potolažiti. V teh vsotah pa se je morala sprijazniti z njimi, kakor bolnik, ki je že toliko oslabele, da ni več za dolgotrajno zdravljenje in se mora podvreči hitri, čeprav boleči operaciji. Za kritje teh povečanih stroškov se je občinska uprava najprej obrnila na svoje nameščence in izvedla do sedaj najtežje znižanje plač, ki je uradništvo in delavstvo hudo prizadelo. Prihranila pa je s tem na izdatkih okrog 2 milijona din pri uradnikih in 1 milijon pri delavstvu. Posrečilo se ji je tudi znižati obrestno mero za mestna posojila pri Mestni hranilnici od 7% na 6%, kar zneslo tudi nekaj nad 1 milj. din. Ako bi mestna uprava ne segla po teh nepriljubljenih sredstvih, bi tudi ti štirje milijoni obteževali proračun, ki bi bil potem za celih 16 milijonov višji, kakor pa je bil prejšnje leto, kritje pa bi bilo treba najti tudi za to vsoto. Prejšnja mestna uprava je sicer bolj mojstrsko skrbelo za svojo priljubljenost. Kljub tolikim dolgovom in neplačanim terjatvam je imela pogum, da je proračun iz leta 1934, ki je znašal 47.192.234 din mirno znižala v proračunu za leto 1935-36 (leta 1935 smo imeli dvanaestine) za celih 1.770.425 din (na 46 milijonov 21.809 din). Poleg tega so se vztrajno zniževale razne davčnice, takse in naklade. Tako je vodovodna naklada znašala za različne vrste hiš leta 1925 od 12% do 8% in se je do leta 1934 za vse prostore, brez izjeme, znižala na 4%, kar je obveljalo tudi za leto 1935-36. Prav tako se je znižala davčina, ki je za različne vrste hiš leta 1925 znašala od 10% do 8%, pa se je leta 1935-36 znižala za vse prostore brez izjeme na 2%. Davčina na prenočišča se je od 30% v letih 1926-28 do leta 1935-36 znižala na 10%. Občinska doklada na državne neposredne davke se je od 35% od hišne najemnine in 135% na vse ostale državne davke v letu 1925 in 1927 do leta 1935-36 kljub slabemu finančnemu stanju mesta znižala na 45% na vse neposredne državne davke. Ob takem gospodarstvu je seveda mesto moralo zaiti v stanje, v kakršnem je danes, da se je treba posluževati nepriljubljenih sredstev, da mesto zopet pride na zeleno vejo. Ako letošnji proračun srečno prebrodimo, bo prihodnje leto mesto že lahko bolj sproščeno zadihalo in bo dana možnost, da se večje vsote, ki grede letos v stara brezdana, obrnejo v napredek mesta.

Precejšnje težavo pri razdelitvi mestnih dajatev na posamezne sloje meščanstva povzročata tudi zakon o mestnih občinah, ki ne dopušča, da bi mestna občina mogla svoje davčne pravico razdeliti na premožne in manj premožne sloje. Uvajati sme samo doklade in posredne davke (takse, trošarine), ker mesto ni toliko samoupravno, da bi smelo z davki bolj zadeti tiste sloje, ki jih lažje nosijo. Le tako se more zgoditi, da so nekateri prebivalci v mestu, ki jih po obstoječih zakonih ni mogoče zadeti z nobeno davčnico. Tako n. pr. znaša zvišanje mestnih hišnih davčnin okrog 4 milijonov, mestni uradniki in delavci pa so ob znižanju sami morali prispevati 3 milj. din. Občinska doklada na stare hiše se je morala zvišati od 45% na 60%. Zvišati so se morale tudi nekatere trošarine in uvozne, da se je v proračunu doseglo potrebno ravnotežje med izdatki in dohodki.

Tudi prejšnje občinske uprave so večkrat omerile precejšnje dajatve, med letom pa so dovoljevale tolikšne olajšave in oprostitve, da finančnega uspeha skoro ni bilo. Zlasti veliko so popuščali pri veseličnem davku, ki je sicer vedno bil v proračunu, pa vsled tolikih oprostitev fistic, ki bi ga najlaže plačali, ob koncu leta ni pokazal nobenega pravega uspeha. Primanjkljaj pa so morali plačevati drugi, oziroma obveznosti se niso odplačevale in so tako stalno naraščale. Sedanja občinska uprava pa ravno pri tem davku zelo strogo postopa in je že dosedaj zrastle v veliko večjo vsoto, kakor pa sorazmerno vsa pretekla proračunska leta. Pri izterjevanju drugih dajatev pa upošteva težaven položaj davkoplačevalcev in izjemoma dovoljuje razne olajšave (obroke, odložitve plačil...), kjer so podani zadostni razlogi, čeprav ima na drugi strani veliko težav, ker pri njenih obveznostih ji nihče ne dovoljuje nikakih olajšav, skoro neprestano je v pogajanjih z upniki za odložitve ali obroke. Seveda pa mestna občina kljub olajšavam, ki jih izjemoma priznava, računa na dokončni dotok vseh predvidenih dajatev.

Posebno poglavje je gostiščina na nove hiše. Mestni svet jo je opustil, ker bi jo po dosedanjih izkušnjah pred nadzornimi upravnimi oblastmi ne bilo mogoče uspešno zagovarjati, čeprav bi mestu prinesla 882.055 din. To vsoto bo treba nadomestiti z doslednim izvajanjem ostalih davčnin in z 10% prihranki magistratne uprave. S tem pa je odpravljena samo gostiščina za leto 1936-37, dolgovana gostiščina za prejšnja leta pa ostane seveda še vedno v veljavi.

Vsi nepristranski opazovalci poslovanja sedanjih mestne uprave pa priznavajo, da zelo vestno plačuje svoje obveznosti manjšim ljudem, ki izvršujejo tekoče posle in naročila. O tem sedaj ni več pritožb, tudi posredovanja in tozadevnih obiskov in prošnje po magistratu so prenehale. Nekaj finančnih strokovnjakov, v Ljubljani na vseh straneh ugledna osebnost, je pred kratkim izjavil, da se močno čuti prizadevanje mestne občine, da vse svoje tekoče obveznosti čim prej poravnava. Upravičeno je upanje, da bodo meščani z razumevanjem spremljali njene napore in s svoje strani pripomogli, da pride Ljubljana v reden gospodarski tok.

Moderen način pranja je pranje s pralnim praškom

PERION

Uporabljajte ga in Vaše perilo bo hitreje in lepo oprano.

Koledar

Sreda, 19. avgusta: Ludovik Tol., škof; Janez Eud. spoznavalec.

Osebnost

Postavljena sta: za sekundarija drž. zdravilišča v Topolšiči dr. Svetislav Teolanovič, za uradnico IX. pol. skup. pri Higijenski zavodu v Ljubljani pripravnica Milena Fajdiga.

Premeščeni so železniški uradniki: Josip Čeh iz Maribora-gl. kol. na Pragersko, Franc Legat iz prometno-komercialnega oddelka ljubljanskega žel. ravnateljstva v Ljubljano-gl. kol., Adolf Žigon iz Borovnice v kurilnico v Ljubljano, Janez Marcč iz Višnje gore v Ljubljano-gl. kol.

Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z naravno

Franz-Josefovo

grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava Franz-Josef-ova voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Op. v. g. S. br. 30474/35.

Slomškova družba bo imela v četrtek, dne 27. avg. na Brezjah svoj redni letni občni zbor po sv. maši, ki bo po prihodu jutranjega vlaka. Poleg dnevnega reda občnega zbora bo tudi predavanje tovariša strok. učitelja I. Teuerschuba »Smernice našega prosvetnega delovanja«. Tovariši in tovarišice naj pridejo v čim obilnejšem številu. Če mogoče že prejšnji večer, ko bo po prihodu večernih vlakov prijateljski sestanek, pevška vaja za drugo jutro pri sv. maši in prilika, da opravijo tudi svoje božjepotne pobožnosti. Na veselo svidenjel Odbor.

Gospodične učiteljice, ki so se lanko leto udeležile duhovnih vaj in tečajev Katoliške akcije, imajo letos polnoletno zborovanje 21. t. m. v Lichtenhurnovem zavodu. Zadržano ob 7 zjutraj s sv. mašo. Skofijska KA, odsek za dekleta. Ljubljana.

Konecrt v Grobljah. Pevski zbor organistov in pevovodij bo imel po tridnevnem tečaju danes ob 20 v Grobljah koncert, ki je posvečen spominu Jenka in Foersterja. Zato obsega spored samo pesni teh dveh skladateljev, in sicer v prvem delu, ki ga vodi prof. Tomc, Jenkove: Hej rojaki, Lipa, Tiha luna, Vabilo, Molitev in Što štitiš, Srbine tužni? V drugem delu, ki ga vodi prof. Bajuk, Foersterjeve: Razbita čaša, Njega ni, Večerni ave, Povejte vse, planine!, Planinska, Gorenjci. — Vabimo vse bližnje prebivalce h koncertu, ki ga bo odpel 50 pevovodij.

Spominška svečanost bojninkov bo na Brezjah v nedeljo 28. avgusta po občinskem sporedu. Začetek slovesnosti ob desetih dopoldne. Po cerkvenih opravilih bo razgovor o akciji za Bonafev spomenik in za preureditev prostora pred cerkvijo po osnutku arh. prof. Plečnika. Bojnevnik vabimo, da se tudi letos kot prejšnja leta udeleže tovariške prireditve.

Razpis za sprejem gojencev v vojno akademijo v Belgradu. Letos se sprejme do 300 gojencev za vojno akademijo z izvršeno maturo (gimnazija ali realka). Vojna akademija ima sedaj rang univerze. Rok prijavitelj je 5. septembra 1936. Kandidati se lahko informirajo za pogoje sprejema pri vseh vojnih okrožjih, svojih gimnazijah in občinskih oblasteh, v Belgradu pa v vojni akademiji. Odriz kandidatov je bil lanko leto zelo dober in tudi izbor je bil zelo dober. Tudi sedaj se kandidati živahno interesirajo za vojno akademijo. Zato se opozarjajo interesi, da se pravočasno oglašijo za sprejem.

Popravek. K članku »Ob zaključku škojloške razstave« moramo pojasniti, da vodstvo obrtne razstave v Škofji Loki ni prodalo nikake stariške češkovske skrinjice, kot so pisali naši dnevniki, temveč samo staro kmečko skrinjo, ki je bila v zasebni lasti in je bila naprodaj. — Vodstvo I. obrtne in industrijske razstave v Škofji Loki.

Povečano zdravilišče Topolšiče. Gospod ban dr. Marko Nallačen je te dni potrdil načrt za povečanje že obstoječega objekta »Berče« v zdra-

vilšču Topolšiči. Povečanje in preureditev te zgradbe je proračunana na 225.000 Din, ker bodo zidarska in druga preurevalna dela v kratkem oddana, bo preureditev in povečanje končano do jeseni. Vsaj v toliko, da bo novi prizidek že prezimil pod streho.

Nepravilna planinska nesreča. Med prazniki je bilo ogromen naval ljubljancanov in drugih turistov na planine. Tako trdijo, da se je samo na Triglav povzpelo med obema praznikoma okoli 1500 turistov. V približno enakem razmerju so nedeljski turisti obiskali tudi druge planine. Turisti, ki so pa v nedeljo šli k novemu domu na Komni, so bili priče nenavadnemu prizoru. Tam se je paslo okoli 200 krav. Od te velike skupine se je odločila skupina treh krav, od katerih je imela prva zvonce. Krava ni zapazila prepada pred seboj ter je padla vanj. Ostali dve kravi sta sledili zvoncu ter strmoglavili v okoli 20 m globok prepad. Krave so obležale na dnu prepada s strtimi kostmi. Pastirji so takoj prihiteli in ko so videli, da druge pomoči ni, so vse tri krave na mestu zaklali. Meso teh treh krav so deloma oddali v novi dom na Komni, drugo meso pa so spravili v Bohinj. Bohinjci in njihovi letoviški gostje so imeli tokrat poceni goveje meso. Krave so bile last nekoga bohinjkega kmečkega posestnika.

Vodstvo akademskega doma sv. Cirila v Ljubljani, Streliška ulica 12, sprejema nekolokovane prošnje za stanovanje izključno do 10. septembra. Vsak prošilec mora priložiti od staršev podpisano obveznico kot jamstvo za redno plačevanje stanarine. Na zakasnele prošilce se ne bomo ozirali.

Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Zrebrtarna se je preselila s Sela v Ponoviče. Banska uprava sporoča: Radi preselitve banovinske zrebrtarne Selo pri Ljubljani na banovinsko posestvo Ponoviče pri Litiji preneha poslovanje uprave banovinske zrebrtarne Selo z dne 31. julijem t. l. V vseh zadevah, ki se tičejo zrebrtarne, posluje od 1. avgusta 1936 naprej uprava banovinskega posestva in zrebrtarne na Ponovičah pri Litiji.

Peti izkaz o darovih za Marijino kapelo v Planici. Gg.: Jož. in Marija Pertot v Trbovljah 50 Din, Marija Veber, Rateče, 100 Din; dr. Fr. Windischer, Ljubljana, 100 Din; svetnik Bogomir Stojančič, Petrinja, 30 Din; Jož. Oswald, Rateče, 60 Din; Jak. Kajžar, Rateče, 10 Din; gasilna četa Podkoren 50 Din; trije neimenovani 210 Din; Mihaela Oman, Rateče 15 Din; Valerija Kralj, Ljubljana (drugi dar), 50 Din; Mar. Pajk, Rateče, 30 Din; Hel. Kavalari, Rateče, 80 Din; Marija Petric, Rateče, 100 Din; ravnatelj Jož. Jagodic, Ljubljana, 25 Din; dr. Alojzij Merhar, stolni kanonik, 40 Din; ravnatelj mons. Stanko Premerl, Ljubljana, 50 Din; svetnik Jan. Zabukovec, Komenda, 20 Din; prelat dr. Matija Slavčič, Ljubljana, 30 Din; univ. prof. dr. Lambert Ehrlich, Ljubljana, 15 Din; župnik uradl Ribno 10 Din; župnik Fr. Bleiweis, Mošnje, 10 Din; župnik Viktor Cadež, Mekinje, 30 Din; župnik Fr. Zorko, Kamna gorica, 50 Din; župnik Jan. Štrukelj, Polhov gradec, 15 Din. — Bog plačaj vsem blagim dobrotnikom! Prosimo blagovolne podpore tudi v prihodnje. — Župni urad Rateče-Planica, 17. avg. 1936.

Putnikov dnevni avtoizlet. V Sušak—Opatijo v 3 urah za Din 60.—

Vpisovanje v enoletno trgovsko šolo, znani »Christofor učni zavod«. Ljubljana, Domobranska cesta 15, dnevno v pisarni (tudi pismono). Zahtevajte nove brezplačne prospekte.

Ribičanje bodo igrali veliko vlogo na jesenskem velesjemu od 1. do 13. septembra na razstavi »Za naš les« na velesjemu, kjer pokažejo svojo slovitost »liho robo« in druge izdelke iz lesa. Zlasti naše gospodinjice jih bodo občudovale, ker se marsikatera ne ve, da si lahko s poceni domačimi izdelki nadomestijo drage predmete za kuhinjo in pranje. Na tej razstavi bodo pa Ribičanom delali družbo tudi selški izdelovalci sodčkov in sodarski mojstri ter drugi obrtniki, ki obdelujejo les, in prvi vrsti bo pa seveda privlačna razstava pohištva, ki bo letos posebno bogata. Kmet, ki izdeluje suho robo, zobrotrebe in sodčke, in pa obrtnik najbolj občutita krizo, zato naj si pa naše gospodinjice tudi olajšajo težke čase z nakupom njihovih odličnih izdelkov.

Šele sankeje so nas izužile, da moramo najprej misliti na to, da im najprej svojega lesa predelamo doma, in to spoznanje je rodilo tudi veliko državno propagandno razstavo »Za naš les« na jesenskem velesjemu, ki bo od 1. do 13. septembra. Izvažamo neobdelan les ali pa polizdelke, nato pa spet upavamo iz našega lesa izdelane predmete za drag denar nazaj v državo. Razstava nas bo prepričala, da se lahko osamosvojimo in spet izboljšamo gospodarsko krizo tudi s sedaj razvrednotenim lesom.

Dvojno romanje — z enim posebnim vlakom: 6-8 sept. Ljubljana-Marija Bistriška-Marija Lurška (Raihenburg); postanki in ogled: Šmarje pri Jelšah, Rogaska Slatina, Zagreb (cel dan) Slovenski lurd (čez noč in dopoldne). Cena 90 din. Pojasnila brezplačno pošilja uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Wolfova ulica 1.

Avtoizlet: 5. do 9. septembra na Dunajski velesjem, 6. do 8. septembra v Benetke in Padova. Prijave: Izletna pisarna Okorn, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26-45.

23. avgusta izlet v Postojnsko jamo. Do 19. avgusta nam pošljite ločen naslov, poklic, rojstno podatke, ime očeta in 140 Din na naslov: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Wolfova ulica 1.

Sončna Dalmacija vabil Naš lenski izlet po Dalmaciji z romanjem v Sini je nadvse lepo izpadel. Letos gremo dvakrat: 24. do 29. avgusta in 21. do 26. septembra. Ne zamudite prelepega potovanja! Pojasnila pošljemo zastojni. »Po božjem svetu«, Ljubljana, Wolfova ulica 1.

Celje

Predsednik okrožnega sodišča dr. Vidovič Fran se je vrnil z dopusta in prevzel zopet posle sodne uprave pri okrožnem sodišču v Celju.

Položaj na Savinji. Včeraj smo poročali, da stavka na Savinji še traja. Danes so se dela na Savinji zopet pričela, in sicer brez pogajanj, čeprav v zmanjšanem obsegu. Zaradi še nerazčiščene zadeve s talnim pragom na Savinji, ki ga zahteva železniška direkcija in zaradi katerega se je vršila pretekli teden v četrtek komisija banke uprave in železnike direkcije, je moral podjetnik za enkrat ustaviti regulacijska dela in je zaradi tega odpuštil okrog 100 delavcev, dela sedaj samo čca. 40 delavcev, ki so zaposleni v kamnolomu. Ko bo razčiščeno vprašanje talnega praga na Savinji, bo podjetnik zopet zaposlil ostalo delavstvo. — S tem pa še ni rešeno mezdno gibanje med delavstvom, ki je zaposleno na Savinji. Včeraj popoldne so se nadaljevala na mestnem poglavarstvu pogajanja med obema stranikama. Delavstvo je šlo pred doseženim sporazumom na delo, ker je dobilo zagotovilo, da se bo podjetnik držal prvega sporazuma.

Ljubljana

Drugi dan tečaja za srodnejšolske učitelje. Včeraj je g. univ. prof. dr. Gosar v prvem predavanju govoril o bistvu modernega gospodarskega kapitalizma ter o njega dobrih, še več pa slabih, senčnih straneh; v drugem, tudi še dopoldanskem predavanju, pa je udeležencem pokazal razvoj modernega kapitalizma od početkov, ko so velepodjetja ustvarjali krzni posamezniki, pa do anonimnih delniških družb, ki so najverjetni tip tega strašnega pojavnega moderne dobe. Spet je sledila obkrajna diskusija. Z obojnimi predavanjem, jasnim in živahnim, smo bili udeleženci zelo zadovoljni. — Število udeležencev še vedno raste. — Popoldne nam je univ. prof. dr. Ozvald v glavnem zanimivo pripovedoval o veliki šolski razstavi v Münchenu (70 dvoran) ter o poskusu prof. Petersena v Jeni. Ni pa bilo več časa, da bi bili kaj zvedeli o ustroju srednje šole v tretjem rajhu. — Danes nadaljuje dopolne prof. dr. Gosar, in sicer ob 8: Narodno gospodarski problemi modernega kapitalizma, ob 10: Socialni problemi modernega gospodarstva. Popoldne (ob 4) bo zborovalo profesorsko društvo, sekcija Ljubljana.

TEL. 22-21 KINO UNION TEL. 22-21

Danes premiera! Ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Ronald Colman v vefilmu razkošne lepote

Indija leta 1748! Prostrana in bogata zakladnica prirode osvojena od škromnega angleš. uradnika!

Osvojevalec Indije

Oglejte si tudi naš posebni film o pravkar zaključeni berlinski olimpiadi, ki nam predočuje senzacionalne rekordne uspehe v vseh športnih panogah!

Klub železničarjev JRZ Ljubljana sklicuje za petek, dne 21. t. m., ob 16 v hotelu Metropol v Ljubljani sejo kluba, na katero vabimo vse odbor-nike in zaupnike. Radi važnosti seje prosimo, da se je vsi tako iz Ljubljane kakor ostalih klubov s proge gotovo udeležijo. — Odbor.

Namesto venca pok. gospodu Janku Petriču, mestnemu župniku pri Sv. Petru v Ljubljani, so darovali župljani s Kodeljevega znesek Din 176 Don Boskovemu odseku Vinc. konference za re-veže.

Na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani se prično popravni izpiti rednih in privatnih učencev ter razredni izpiti 24. t. m. popoldne po razporedu, ki bo 23. t. m. objavljen v šolski veži. Popravni nižji tečajni izpiti bodo 27., popravni višji tečajni izpiti pa 28. in 29. t. m. Vpisovanje lanskih učencev bo 2. sept. od 10—12 v lanskih učilnicah. Vpisovanje v I. razred bo v ravnateljevi pisarni 2. sept. dopoldne za začetne črke A—H, popoldne za črke I—L, 3. sept. dopoldne za črke M—S, popoldne za črke T—Z. Vpisovanje tujih učencev bo 4. in 5. sept. dopoldne in popoldne v ravnateljevi pisarni. Vsi izpiti in vpisovanja bodo v dosežanjem šolskem posloju v Vegovi ulici. Kdaj bo otvoritvena služba božja in začetek rednega pouka v novem šolskem posloju za Bežigradom, bo pravčasno objavljeno v dnevnikih.

Druga počitniška kolonija otrok mestnih uslužbencev se vrne s 24 dnevnega letovanja v Kamni gorici danes, v sredo, dne 19. t. m. ob 18. z avtobusom pred Mestni dom. Starše vabimo, da pridejo po svoje otroke.

Maribor

Državna trgovska akademija v Mariboru, popravni izpiti na tem zavodu se bodo vršili od 26. do 29. t. m. Završni izpit v septemborskem roku bo pričel 4. septembra, dopolnilni in privatni izpiti pa pričnejo 26. avgusta. Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra od 8 do 12 dopoldne. Dijaki in dijakinje, ki žele vstopiti v I. razred naj se najkasneje do 30. avgusta prijavijo ravnateljstvu. —

Izlet na Dunaj. Mariborski Putnik priredi ob priliki dunajskega jesenskega velesjema s posebnim vlakom izlet na Dunaj. Odhod iz Maribora 6. septembra povratek 10. septembra. Vozna cena za III. razred 240 din, za II. razred 300 din. — Informacije in prijave pri »Putniku«.

Naval na bolnišnico. Mariborska bolnišnica je v ponedeljek doživela rekord. V teku tega dne se je v bolnišnici prijavilo 97 bolnikov, od katerih je bilo sprejetih 82. Ne spominjajo se, da bi kdaj toliko ljudi na en dan v bolnišnici iskalo pomoči.

Nov avtobus. Mestna podjetja bodo prihodnje dni stavila v promet nov avtobus, ki bo vozil na progi Glavni kolodvor—kasarna kralja Petra.

Prebrisana sleparka. K pletilji Mariji Volh v Trubarjevi ulici je 11. t. m. prišla mlajša ženska ter jo prosila za stanovanje in hrano, češ da dobi v neki tukajšnji tovarni službo uradnice in da ji bo nato plačala stanovanje in hrano. Naslednjega dne si je pri gospodinjini izposodila 50 din pod prevezo, da rabi denar za koleke za neko prošnjo. Se islega dne je lahkoverni gospodinjini izvalila še plašč in dežnik, nakar je odšla in do danes še ni vrnila. Izdajala se je za Nado Kunstelj, doma iz Škofje Loke.

Zopet avtomobilski karambol. Med Hočami in Slivnici je nek tovorni avto, čigar lastnik in sofer je oblastev za znan, zavozil v osebni avto, ki ga je šofiral lastnik barvarne in čistilnice Friderik Wasmayer iz Gradca. Ko je sofer tovornega avtomobila videl, kaj je zakrivil, se je v največjo naglico odpeljal proti Mariboru. Škoda na osebnem avtomobilu znaša okoli 5.000 din.

Nezgodna gluhonemega kolesarja. Na odcepu Trzaska in Ptujске ceste je sofer Henrik Cerar hotel prehiteti slikarja Franca Puncuha iz Ranč, ki se je s kolesom peljal proti Ptuj. Na odcepu je kolesar, ki je gluhonem, preslišal znake, ki jih je dajal sofer in zavil čez cesto. V istem trenutku pa je že Cerarjev tovorni avto zadel v kolesarja in ga podrl na tla. Puncuh je pri padcu zadobil poškodbe na obrazu in roki. Sofer ga je takoj naložil na svoji avto in ga odpeljal v bolnišnico.

Ptuj

Vlom v trgovino. V noči od 14. na 15. t. m. so neznanzi storilci vlomili v trgovino g. Franca Zagorskega v Dornavi pri Ptuj. Nepripravi so odnesli iz trgovine razno blago v vrednosti okrog 3800 dinarjev, med tem tudi nekaj gotovine, ki so jo slučajno v trgovini našli. Za storilce še do sedaj ni sledu. Orožniki iz Ptuja so uvedli preiskavo.

Nesreča v rudniku. V rudniku v Medvedicah se je dogodila v soboto 15. t. m. na vse zgodaj nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Rudar Jožef Krošl je padel z odra v globočino 10 m na trda tla in se pobil na glavi tako hudo, da je obležal nezavesten. Ptujski reševalci so ga nemudoma prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer pa je eno uro pozneje na poškodbah umrl, ne da bi se zavedel.

Gospodarstvo

Donos neposrednih davkov

Slovenija plača 14 % vseh neposrednih davkov v državi

Iz Belgrada poročajo, da je znašal lani donos neposrednih davkov 1861.1 milij. din, od česar odpade na posamezne vrste davkov: splošni davki: zgradarina, zemljarina in pridobnina 1210.0, rentni davek 36.5, davek na dobiček družb, zavezanih javnemu polaganju računov 14.0, uslužbenški davek 136.4, uslužbenški davek državnih uslužbenčev 117.8, davek prodajalcev srečk, agentov in potujočih obratov 2.4, vojnika 4.1, skupni davek na poslovni promet 295.7, luksuzni davek 27.9 in obresti 16.3 milij. din.

Po podatkih za 1935 se je razdelil donos neposrednih davkov sledeče:

	banovine milij. Din	na 1 prebiv. Din	% vsega donosa
Belgrad	301.3	1270	16.3
donavska	460.2	200	24.7
savska	430.7	166	23.1
dravska	261.6	233	14.—
drinska	110.1	65	5.9
moravska	88.5	61	4.8
vardarska	76.4	46	4.1
primorska	47.7	54	2.6
zetska	47.0	51	2.5
vrbaška	37.6	37	2.—

Ta tabela nam kaže, da je Slovenija, preračunano na 1 prebivalca, najbolj obremenjena pokrajina v državi po neposrednih davkih, z izjemo Belgrada. Toda pri Belgradu je treba upoštevati, da Belgrad nima banovinskih dajatev, dočim znašajo pri nas doklade samo za banovino 50%, 5% za ceste in 5 za zdravstvo, tako da znaša že banovinska doklada na neposredne davke 60%. Celo bogata Vojvodina plača relativno manj neposrednih davkov kot Slovenija. Lanski odstotek našega deleža pri državnih neposrednih davkih je narasel od 12.1 v letu 1934 na 14%. Sicer nam pa daje naslednja tabela pregled o tem, koliko neposrednih davkov je plačala Slovenija od uvedbe novega zakona o neposrednih davkih. Pripominjamo, da je po štetju leta 1931 znašal naš delež pri prebivalstvu vse države 8.2%.

	vsa država milij. Din	od tega Slovenija milij. Din	%
1929	2.005.8	205.2	10.2%
1930	2.323.4	225.9	9.7%
1931	1.771.9	199.9	10.2%
1932	1.676.3	225.0	13.4%
1933	2.141.0	248.7	11.6%
1934	2.210.0	276.1	12.1%
1935	1.861.1	261.6	14.0%

Shodi trgovcev in obrtnikov

V Belgradu je te dni zasedalo osrednje predstavništvo zvez trgovcev. Poleg tega se je v Belgradu sestal plenim glavne državne zveze obrtniških združenj. Po teh sejah so se sestali vodilni člani obeh organizacij pod predsedstvom g. Nedeljka Saviča in Milana Stojanovića ter so izdali tale komunikacije:

Predstavniki Osrednjega predstavništva zvez trgovcev in plenim glavne državne zveze obrtniških združenj so ugotovili na skupni seji dne 16. t. m. po razpravi o položaju našega mestnega gospodarstva, da so obrtniki in trgovci žrtve istega nerazumevanja, pa tudi ignoriranja in se borijo z istimi in vse večjimi težkočami. Zaradi tega se postavlja neobhodna potreba, da trgovci in obrtniki povedejo skupno akcijo za zaščito ogroženih interesov gospodarstva v mestih. Skupščina je ugotovila, da so resolucije, ki so bile sprejete po trgovcih in obrtnikih v katerih so zahtevali nujne ukrepe za olajšanje težkega položaja gospodarstva v mestih, posebno pa malih mestnih gospodarstvenikov, ki so šteber današnjega gospodarstva in družabnega reda, ostale brez odmeva na merodajnih mestih. Z ozirom na tak položaj in na nevarnost, ki preti mestnemu gospodarstvu, sta vodstvi zvez trgovcev in obrtnikov smatrali, ker dosedanj način povdaranja zahtev z resolucijami in predstavkami ne daje rezultatov, za svojo stanovsko in patriotsko dolžnost, da se sestanejo in posvetujejo v nadaljnjih korakih radi doseganja boljših rezultatov.

Po izčrpnih debatih so sklenili, da se bodo v svahtu opozorile na težavni položaj mestnega gospodarstva v vseh krajih po vsej naši državi enega in istega dne vršili shodi trgovcev, obrtnikov in gostilničarjev, na katerih bodo prečitani referati in sprejeti isti sklepi, v katerih bodo spojene vse zahteve, postavljene na letošnjih trgovskih in obrtniških kongresih. Za primer kakšnih ovir sta pooblašteni predsedstvi Zveze trgovcev in glavne drž. zveze obrtniških združenj, da skupno skleneta vse potrebne sklepe o nadaljnjih akcijah.

Letina pšenice 1936

Kmetijsko ministrstvo je zbralo podatke o letošnjem pridelku pšenice, katerega ceni po začasnih podatkih na 28.768.200 met. stovov. To je rekordni pridelok, katerega ne poznamo že od leta 1928 sem, ko smo imeli rekordno žetev z 28.112.362 met. stov. Letošnji uspeh je tako velik, da daleč presega vse najbolj optimistične ocene našega pridelka in ga bo sprejeli z majhno rezervno, ker naša kmetijska statistika še ni na višku. Vendar je treba takoj omeniti, da je bil povprečni donos na 1 ha manjši kot leta 1928. Leta 1928 je bila poželja površina 1 milij. 895.235 ha, letos pa 2.146.882 ha in je znašal povprečni pridelok tedaj 14.8 met. stota, letos pa 13.35 met. stota na 1 ha.

Ce računamo vse naše potrebe (za prehrano in setev) na okroglo 20 milij. met. stovov, potem nam ostane za izvoz še okoli 8 milij. met. stovov. Dobro je, da nimamo znatnih zalog od lanskega leta, ki bi se bolj povečale pritisk in tlačile ceno. Zato bo vnovčevanje letošnjega pridelka zadalo še mnogo.

Kulturni obzornik

O Bunjevcih

(Bunjevci proslavljajo dvestopetdesetletnico naselitve v Vojvodini.)

V nedeljo, 16. avgusta, se je v središču vojvodinskih Bunjevcev, v Subotici, vršila zanimiva proslava, ki je bila zamišljena kot jubilej dvestopetdesetletnega bivanja Bunjevcev v ravninskih predelih ob Donavi in Tisi. Ob tej priložnosti bom skušal vnekat kratkih potezah predstaviti Bunjevce, predvsem vojvodinske, njihovo življenje in navade, pa tudi njihovo zgodovino.

O Bunjevcih je do danes napisano zelo mnogo razprav in knjig. Že pred sto leti lahko beležimo prve pisane podatke o njih. Celo Vuk Karadžić je pisal o njih. Takoj moram omeniti, da so mnoga posameznih znanstvenikov zlasti glede njihovega porekla zelo različna. Pred šestimi leti je belgrajski vseučilišni profesor dr. Jovan Erdeljanović objavil (izdala Srpska kraljevska akademija) obširno razpravo o njih. Po njegovemu mnenju živi v Jugoslaviji približno 400.000 Bunjevcev. V Podonavju jih je samo okrog 100.000, dočim so ostali naseljeni v severni in srednji Dalmaciji (250.000) in v Hrvatskem Primorju in Liki (56.000).

Največje težave povzročata znanstvenikom poreklo Bunjevcev. Veliko število zlasti starejših srbskohrvatskih znanstvenikov je mnenja, da se Bunjevci imenujejo po reki Buni (Bunij) v Hercegovini oziroma po kraju istega imena. Med temi so tudi Vuk, Jovan Cvijić, Jovan Radonić. Drugi zopet pobijajo to trditve (Dančić). Na drugi strani pa je bunjevski govor zgolovno dokaz, da so Bunjevci, oni ki so naseljeni v Vojvodini, kakor tudi tisti v Dalmaciji, iz iste jezikovne skupine, da so štokavsko-ikavskega narečja in mlajše izgovarjave (dr. Erdeljanović) in da so potem takem prišli iz zapadne Bosne in Hercegovine, deloma pa tudi iz

go skrbi merodajnim faktorjem, ker lahko prevelika ponudba ubije cene, na drugi strani pa Prizad ni tako močan, da bi lahko odkupil velik del presežka. Zaradi tega se izdajajo tudi že dovoljenja za direktni izvoz v one države, s katerimi nimamo pred-ostnih carin (loraj razen za Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo). Za te države si je obdržal izvoz Prizad, ker bi drugače nastale težkoče pri obračunu.

Zal niso bili doslej objavljeni podatki, koliko smo pridobili s temi prednostnimi carinami in smo navezani le na slabe cene, edino oporo nam nudi državni zaključni račun za leto 1934-1935, ko se navaja med dohodki na račun obratne glavne glavne državne blagajne kot dohodek od preferenciala s Češkoslovaško vsota 39.24 milij. Din.

V svrhu pregleda našega žitnega trgca navajamo naslednje podatke v naših letinah v zadnjih letih in izvozu v teh letih, vse v milij. met. stovov:

letina	izvoz	dom. por.	
1931—1932	26.7	4.1	22.6
1932—1933	14.5	0.3	14.2
1933—1934	26.3	0.2	26.1
1934—1935	18.6	1.2	17.4
1935—1936	19.9	0.2	19.7
povprečno 1931—1936	21.2	1.25	20.0

Da je domača poraba tako velika leta 1933 do 1934 in da je bila tako majhna naslednjega leta, je pripisovati prenosu velikih rezerv iz tega leta v naslednje leto.

Bilance

Narodna šumska industrija v Zagrebu izkazuje pri glavnici 14.5 milij. izgube za 1935 v znesku 1.59 milij. din (1934 1.2 milij. din, pa je vpoštevati, da je poslovno leto 1935 obsegalo tudi zadnje tri mesece 1934). S tem je skupna izguba narasla na 4.27 milij. Stavija d. d. za lesno industrijo izkazuje za 1935 pri glavnici 5 milij. din izgube 0.08 milij. (1934 0.031, skupno za zdajnja leta 2.06 milij. din).

Konferenca Centrale industrijskih korporacij na Bledu. Centrala industrijskih korporacij iz Belgrada je za 23. avgust letos sklicala na Bled v hotel Toplice konferenco industrijskih organizacij, kateri bodo poleg članov tajništva prisostvovali tudi zastopniki posameznih industrijskih tvrdk. Na konferenci bodo obravnavali vsa aktualna vprašanja za industrijo, zlasti pa bodo zanimive razprave o zakonskem predlogu za minimalne mezde v naši državi, o katerem bo tudi industrija izrekla svoje mnenje.

Tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov. Minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanić je objavil tole tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov: Cl. 18. odstavek 2. pod c): Ko je denarni zavod, radi tega ker dolžnik pravčasno ne odgovarja svojim obveznostim, primoran, da z gotovino odkupi svojo reeskontirano ali zastavljeno terjatve, tedaj zavod ni dolžan izvršiti s 50% kompenzacijo svojih terjatev z nabavljnimi stariji terjatvami zavoda v smislu čl. 18 uredbe, ampak ima pravico zahtevati plačilo vsega dolga v gotovini. — Nadalje je dan čl. 21. uredbe tole tolmačenje: Denar iz novih poslov se more plasirati tudi v tekoče račune z odpovednim rokom ne daljšim kot tri mesece, a na podlagi vrednostnih papirjev in menic navedenih v čl. 21. uredbe.

Dalmacije, dasi je ugotovljeno, da je n. pr. v jeziku podonavskih Bunjevcev zelo malo sledov čakavskega izgovora. Omenjene razlike pa so večji del le privzete v teh par stoletjih po preselitvi.

Sicer pa imamo na razpolago dolgo vrsto zgodovinskih dokazov, kako so se vršila preseljevanja iz Bosne v Dalmacijo že v 13. stoletju in pozneje in kako so nastala mešanja v jeziku oziroma izgovorjavi. Prav tako so se ljudje iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije selili tudi v Podonavje. To so predniki današnjih katoliških Bunjevcev v Vojvodini. Prvič so omenjeni že l. 1622. Vendar današnja proslava temelji na poročilu Paje Kujundžića, ki je pred 45 leti pisal, da je l. 1686. bilo v Subotici bunjevskih družin, ki so bile »starosidoci«, to je že zdavnaj tamkaj naseljene. Prav tako tudi sam najbolj znani bunjevski kulturno-prosvetni delavec Ivan Antunović poroča, da so Bunjevci bili naseljeni v Bački že v prvi polovici XVII. stoletja (»Rasprava o Bunjevcih i Šokcih«).

Konfesionalno so Bunjevci, kakor sem že zgoraj mimogrede omenil, katoliki. Vsekakor je sporno dr. Erdeljanovićevo mnenje, da »je tudi v Podonavju bilo že v prvi polovici XV. stoletja doseženo dosti našega naroda iz Bosne — »heretikov«, vsekakor pravoslavnikov, ki so brez dvoma nasilno pokatoličeni«. Temu njegovemu mnenju se je uprlo več znanstvenikov. Sicer pa v posebnem poglavju o veroizpovedi njihovi sam dr. Erdeljanović kasneje trdi, da vsa izročila iz preteklosti »izrikom vezuju ime Bunjevci za katolike, a da se ne zna ni za jedan podatak, koji bi se mogao tako tumaciti, da je bilo i pravoslavni Srba, koji bi sebe nazivali Bunjevcima ili bili tako nazvani od drugih«.

Čisto razumljivo je, da so bili tuji (posebej madžarski) vplivi na Bunjevce, naseljene v Podonavju, sorazmerno močni. Vendar je tudi res, da so Bunjevci v omenjenih pokrajinah do danes obdržali svoj jezik, ki ima razne posebnosti, o katerih pa na tem mestu ne morem obširneje razpravljati. Kar zadeva asimilacijo, je celo res, da so Bunjevci asimilirali lepo število predvsem vojvodinskih Slovkov, deloma pa tudi Mažarov.

Češki kliringi. Od konca julija do srede avgusta se je češkoslovaški aktivni saldo v prometu z našo državo zmanjšal od 136.2 na 130 milij. Kč. Nadalje se je zmanjšal aktivni saldo v prometu z Italijo od 28.4 na 26.3 milij. lir, v prometu z Romunijo (zamrznjene terjatve) od 73.9 na 57.8 milij. lejev, dočim je kliringi saldo narasel od 98.8 na 100.7 milij. Kč. V grškem kliringu se je češkoslovaški aktivni saldo zmanjšal od 52.4 na 51.6 Kč, v prometu z Bolgarijo pa od 4.1 na 3.1 milij. Kč. Narasel pa je kliringi aktivni saldo v prometu s Turčijo od 88.1 na 89.4 milij. Kč, v prometu z Nemčijo pa od 25.6 na 26.6 milij. Pasivni saldo v prometu z Avstrijo se je povečal od 27.5 na 33 milij. šilingov.

Financiranje nemško-jugoslovanske trgovine. «Frankfurter Zeitung» z dne 14. t. m. prinaša notice pod tem naslovom, v kateri pravi med drugim, da se je pokazala potreba banke, ki bi pomagala medsebojni izmenjavi blaga. Z ozirom na vesli v raznih listih, po katerih namerava Dresdner banka v Berlinu prevzeti neko jugoslovansko banko, ima list poročilo s pristojne strani, da se že dalj časa vlečejo pogajanja, premišljevanja in razgovori, da bi se zlasti z ozirom na večkrat nastopajoče daljše kreditne dobe pristopilo k preureditvi s pomočjo bančnega zavoda. Do kakšnih dokončnih rezultatov pa doslej še ni prišlo. Glasovi, po katerih bi bile znane že podrobnosti kakor tudi sestava uprave novega zavoda, se morajo označiti kot prazna ugibanja.

Italija je prodala svoje petrolejske interese v Iraku. Iz Londona poročajo, da je uprava Mossul Oilfields odkupila od italijanske petrolejske družbe AGIP njene delnice te družbe. Italijanski zastopniki v upravnem odboru bodo izstopili, na njih mesto pa pridejo zastopniki Iraq Petroleum Co. — Kot znano, je imela Italija v svojih rokah 25.6% prednostnih delnic ter 79.6% navadnih delnic petrolejske družbe, ki izkorišča mosulska petrolejska polja. Približno enako število delnic je imela Anglija, nekaj pa tudi nemški, švicarski, holandski in francoski kapital.

Cena vstopnicam in legitimacijam za obisk jensenskega ljubljanskega velesejma za tiste, ki bodo s pomočjo rumene železniške izkaznice a Din 2 izkoristili 50% popust na železnici: a) Ce je vozna karta do Ljubljane veljala do Din 25 dobi obiskovalec pri velesejski blagajni legitimacijo za Din 10 in ima z njo pravico do enega dnevnega in enega večernega obiska velesejma; b) če je karta veljala do Din 60, dobi obiskovalec legitimacijo za Din 15 in ima z njo pravico na tri dnevne in tri večerne obiske velesejma; c) če je karta veljala čez Din 60 dobi obiskovalec legitimacijo za Din 25, ki daje pravico na šest dnevni in šest večernih obiskov velesejma. Za Ljubljančane in tudi tiste, ki se vozniških olajšav ne bodo poslužili, stane legitimacija Din 25 in velja za 13 dnevni in 13 večernih obiskov velesejma. Vstopnica za enkratni obisk velesejma stane Din 10.

Borza

Dne 18. avgusta 1936.

Denar

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 8.53 do 8.63, dočim je na zagrebški borzi neznatno popustil na 8.4550—8.5950, na belgrajski pa je beležil 8.53—8.63. Grški boni so beležili v Zagrebu 29.15 do 29.85, v Belgradu 29.75 blago.

Angleški funt je v Ljubljani beležil 238 do 238.25, v Zagrebu 238 denar in v Belgradu 237.20 do 238.80. Španska pezeta je beležila v Zagrebu 6.20 blago, v Belgradu 6.25 blago.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 13.35 do 13.55, v Zagrebu sploh niso notrali, dočim so v Belgradu popustili na 13.2562—13.4562.

Italijanske lire so beležile v Zagrebu 3.18 blago, v Belgradu 3.20 blago.

Na ljubljanski borzi je bilo eksekutivno prodanih 600 kom. temeljnih delnic Ljubljanske kreditne banke po 60.

Ljubljana. — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold	2967.43—2982.03
Berlin 100 mark	1754.20—1768.08
Bruselj 100 belg	735.61—740.67
Curih 100 frankov	1424.22—1431.29
London 1 funt	219.09—221.14
Newyork 100 dolarjev	4333.22—4369.53
Pariz 100 frankov	287.71—289.15
Praga 100 kron	180.41—181.51

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1.105.591 Din.

Curih, Belgrad 7.—, Pariz 20.2025, London 15.4175, Newyork 306.75, Bruselj 51.70, Milan 24.175, Amsterdam 208.35, Berlin 128.35, Dunaj 57.20, Stockholm 79.5, Oslo 77.45, Kopenhagen 68.85, Praga 12.675, Varšava 57.70, Budimpešta 61, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.70, Buenos-Aires 0.855.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. posojilo 82—83, agrarji 48—49, vojna škoda promptna 364—365, begluške obveznice 66—67, 8% Blerovo posojilo 83—84, 7% Blerovo posojilo 73—73.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 86—87.

Zagreb. Državni papirji: agrarji 47.50 den., vojna škoda promptna 363 den., 9. in 10. 360—366, begluške obveznice 68 den., 8% Blerovo posojilo 82.50 den., 7% Blerovo posojilo 73.38—73.75 (73), 7% posojilo Drž. hip. banke 86—86.50, 7% stab. posojilo 82—83 (82). — Delnice: Priv. agrarna banka 232 den., Trboveljska 130—140, lsis 20 den., Osj. sladk. tov. 135 bl.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. posojilo 84 den., agrarji 48.25—48.75, voj. škoda promptna 364.50—365 (365.50, 365), begluške obveznice 68.75 do 69; 68—68.50 (68.25), 8% Blerovo posojilo 83.50 do 84, 7% Blerovo posojilo 73.50—74, 7% posojilo Drž. hip. banke 86 den., 7% stab. posojilo 83.25 do 83.75. — Delnice: Narodna banka 6350 bl., Priv. agrarna banka 232—233.50.

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. — Tendence vzdržana. — Promet srednji.

Sombor. Oves bč, srem., slav novi 82.50 do 85. — Rž bč, nova 102.50—105. — Ječmen bč, srem., novi, 63-64 kg 92.50—95, bar. pomladni 67-68 kg 127.50—132.50. — Koruza bč, srem., garant. kval. 92—94. — Fižol bč, uzančni 150 do 155. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence švrsta. Promet slab.

Strašna smrt 18 mesečnega otroka

Celje, 18. avg.

Danes se je ob 10 dopoldne zgodila na občinski cesti na Zg. Hudinji pri hiši posestnika Brenčeta strašna nesreča, pri kateri je postal žrtev 18 mesečen star otrok in sicer hči posestnika Brenčeta Ljudmila. Ob omenjenem času je vozil hlapec posestnika Skaleta z Zg. Hudinje Ačko Janec s konji zabož leša proti Lahovni. Na občinski cesti tik posestnika Brenčeta se je igrala kraj ceste Brenčeta hčerka Ljudmila. Konji so šli naprej, hlapec je pa ostal zadaj kakih 15 m. — Otrok seveda konjev ni opazil, oziroma si ni znal pomagati in so ga ročice, na katerih so pritrjene vajeti potegnile pod voz in je dobil otrok hude poškodbe. Iztakneno ima desno oko, dalje razgrebeno desno lice, poleg tega ima pa še nad desnem sencem veliko rano. Otrok je živel po nesreči še kakih 15 minut. Ta nesreča naj bo v opozorilo ne previdnim voznikom, naj vozijo po cestah pravilno in pazijo tudi na svojo živino, ker se vidi, kaj se lahko vse zgodi zaradi ne previdnosti.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 19. avgusta: 12.00 Po slovenskih planinah (plošče) 12.45 Poročila, vremenska napoved, 13.00 Napoved časa, sporod. obvestila 13.15 Vse mogoče kar kdo hoče (po željah) 14.00 Vreme, borzni tečajji 19.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, sporod. obvestila 19.30 Nac. ura: Primož Trubar (ob priliki 23. obletnice njegove smrti) (gdč. Zora Lamprova 19.30 Minutinska ura: Črtice in zgodbe, Spisal g. Gustav Strnisa 20.30 Ob 150-letnici novega vzpona na — Mont Blanc (g. dr. Oskar Roy) 20.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Bogazske Slatine. Dirigent g. ravatelj M. Polič 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, sporod. 22.20 Koncert pesne glasbe, Vmos Radijski jazz.

Drugi programi:

Sreda, 19. avgusta, Belgrad 1: 18.20 Čelo koncert levaja z Jovan Mokranjac 20.00 Narodni pesni poje g. Grba, 20.30 Humoristične novine 21.30 Laska glasba Belgrad II: Fruškogorski samostani, predavanje publicista Manojlovića — Zagreb: 21.15 Stojković-Sipčaninova narodna pesni — Dunaj: 21.00 Pisan program 21.30 Koncert radijskega orkestra 22.25 do 1.00 Dunajska muzika. — Budimpešta: 18.55 Ila. Jamor ura eiganjski pesni s spremljevalcem orkestra 22.30 Koncert slonskega orkestra — Berlin: 22.30 Laska orkestralna glasba. — Milano: 21.30 Koncert obalnega orkestra 22.15 Laska glasba — Rim: 20.40 Orkestralni koncert 21.50 Turneja po italijanskih plašah, muzikalna interpretacija — Praga: 17.40 Koncert na herfi 19.55 Laska glasba — Varšava: 22.25 Orkestralni koncert 23.00 Laska glasba.

Naznanila

Ljubljana

1. Nočno službo imajo tekmarje: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, VIč.

roma o petju istih, ki je čisto sorodno s podobnim petjem dalmatinskih Bunjevcev, Junaki bunjevskih narodnih pesmi so večji del isti ko v zapadnih pokrajinah naše države, Liki in Dalmaciji. Kosovski ciklus ni vplival. Pač pa je zelo v časteh kraljevič Marko. Javno je, da so Bunjevci te pesmi prinesli pred stoletji s seboj iz svojega starega bivališča. Vendar jih v prvotni obliki niso ohranili, ampak so jih enostavno prilagajali novim razmeram. Zelo bogata je bunjevska lirski narodna pesem, tako pred vsem svatovska in kraljična (za praznovanje zgoraj omenjene navade »kraljice«. Nekatere so v desetercu, druge zopet v osmercu, pomešane s pettercem. Do sedaj je natisnjenih že nekaj zbirb bunjevskih narodnih pesmi (Blaž Raič, 1923). Sploh je treba pripomniti, da so Bunjevci zelo veseli ljudje in da se to posebej krepko izraža v njihovi narodni pesmi.

Po mnenju istega dr. Erdeljanovića so Bunjevci dobili svoje ime od pravoslavcev v Dalmaciji, kjer ime Bunjevec še danes zveni nekako posmehljivo. Tako so jih pravoslavci imenovali radi nez razumljivega (latinskega) jezika, ki je v rabi v njihovih katoliških cerkvah. Na drugi strani pa so katoliški Bunjevci imenovali pravoslavce »rakci«
ra-
li njihove »grške«
vere.

Vojvodinski Bunjevci imajo tudi svoje prosvetne delavce in pisatelje in so pretrpeli hude bole radi svojega jezika. Izdali so že lepo število knjig v svojem jeziku, imeli so svoj časopis in sploh zelo razvito prosvetno-kulturno življenje. Danes je položaj zanje seveda še toliko lažji. Imajo tudi svojega slikarja Andreja Kujundžića. Najslavnejše bunjevske ime je vsekakor Ivan Antunović 1815 do 1888), ki je bil katoliški duhovnik in največji bunjevski prosvetni delavec v Vojvodini. L. 1870 je začel izdajati »Bunjevačko-šokačke novine«. Posebnost je tudi bunjevska narodna noša, na katero so deloma vplivali tudi Mažari, ki je pa sila zanimiva, zlasti ženska. Treba je omeniti, da so v tem oziru Bunjevci zadnjih sto let že zelo mnogo izgubili in se vse bolj prilagajajo madžarskim vplivom. T. P.

Glas ljudske fronte:

„Duhovniki in redovnice morajo popolnoma izginiti!“

(Poročila potnikov o marksističnih grozotah v Španiji)

Profesor Cook, ravnatelj newyorškega muzeja lepih umetnosti, ki je bil nedavno z dvema drugima profesorjema v Barceloni, poroča v listu »New York Herald Tribune«, kaj počenja-jo marksistični morilci in požigalci.

»Razen katedrale in samostana Pedralbes je v Barceloni vse porušeno. Cerkev Santa Ana na trgu Catalogna s čudovitim stebriščem in z grobom Migdela Bohere, je kup ruševin. Slavne altarske slike iz 15. stoletja od Vermeja, ki je bil najslavnejši španski gotski slikar, so izginile. Santa Maria del Mar, najčistejša umetnina katalonske gotike, je v ruševinah. Najdragocenejše altarske podobe so uničene. Cerkev San Pedro de las Puellas ima le še zidove, gotška cerkev El Pino leži v razvalinah; betlehemske cerkve Rambla so požgali. Mercedes, Santa Madrona, Carmen, samostani de los Escolapsios, San Augustin, Carmelitas in samostan Playa de Blasco de Garay — so porušeni. Nadškofijska pa-

so jih našli zunaj mesta: pet je bilo mrtvih, ena pa je umirala. Po nekaterih krajih so komunisti s strojnimi puškami streljali duhovnike. Njih trupla pustijo večinoma ležata na cesti in so vsa strašno pohabljena. Časih pa jih zmečejo z živalmi vred na kup in jih zažgo. V nekem samostanu blizu Barcelone so zaprli 30 redovnic in nihče ne more zvedeti, kaj se je zgodilo z njimi. V največji barcelonski bolnišnici so ustrelili 16 usmiljenk.«

Neki Anglež, ki je bival že 17 let v Barceloni, je videl, kako so v karmeličanski cerkvi kar poželi 20 duhovnikov s strojno puško. V Rundi so umorili tudi dva laška duhovnika, v San Sebastianu pa redovnico, ki je bila prav do zdaj v Lurdu. — Očividci imenujejo številna mesta, kjer ni ostala nedotaknjena niti ena cerkev in niti en samostan in katoliški zavod. Splošno so pa vsi opazili, da so bile ženske tiste, ki so najbolj divjale pri umorih duhovni-

samec ponjo in jo poišče med tovarišicami, ki čebļajo, se kopljejo ali počivajo in jo prisili, če treba, jo tudi kavzne, da odleti nazaj v gnezdo.

Družabnih čednosti pa golobje niti malo ne vsebujejo. Se ne zmenijo se ne, da bi se branili zoper kakega sovražnika, ki bi ga mogli prepoditi, če bi složno nastopili. Če starši zapustijo mladiče, bodi radi smrti, boleznim, hipne muhe — poginejo od lakote. Čeprav se tako obupno kričijo, ne pride nikoli kak' sosednji parček na pomoč.

Golob skoraj ne more skrbeti sam zase. Kar spotoma pobere, nekaj zelenjave, nekaj zrnca, je komaj za nameček. Ker golob ni požrešen, mu zadošča pest koruze ali žita. In tudi to rad deli z vrabci ali s kokošmi — pa ne zato, ker je mogoče velikodušen, marveč zato, ker ni toliko pameten, da bi spoznal, da je vse tisto, kar mu kdo vzame, izgubljeno zanj. Pes, na primer, se tega kar dobro zaveda.

Goloba radi dajemo za zgled nedolžnosti in krotkosti. Pa je prav, da ga razkrinkamo. Golobje so tako hudobni, kolikor le morejo biti spriči svojega malenkostnega orožja. Drug z drugim se večkrat skavsajo. V vsaki skupini je vedno kak hudoben, močan samec, ki je za tirana. Čeprav golob prav tako skrbno pazi na jajčeca, kakor kokoš, vendar mladiče neusmiljeno pomeče iz gnezda, če je za drug zarod premalo prostora. Nedavno sem pobral takega revčka, ki je bil slep. Zaman sem ga skušal dati nazaj k staršem ali ga podtakniti drugemu parčku. Sicer golobje niso tako hudobni ko kokoši, ki svoj zarod tudi uničijo in zato niso temu mladiču ničesar hudega storili, vendar se tudi zmenili niso več zanj.

Nekateri golobje so prav svojevrstno ustvarjeni, tako na primer golob z veliko golšo. Ta golob si more golščo tako napihnuti, da glavica kar izgine za njo. Ta umetna golšča ga ovira pri iskanju hrane in pisanju mladičev. Zato podtakne mladiče drugim vrstam golobov. Časih, ko se ti golobje spričkajo, prebode golob golobu golščo, ki se razpoči ko balon. Navzlic oviram, ki jih ima ta golob radi golšče, je pa nanjo vendarle tako ponosen, da ga izguba golšče usmrti.

Imamo še goloba, ki kar kozolec prevrača po ozračju. Nenadoma šine naravnost v nebo in proizvaja take umetelne polete, kakoršne so iznašli naši veliki letalski akrobati: navpično pade nizdol, hipoma zavije v stran, se prekruce, obstane, se vrtinči ko sveder v zrah, se preobra-

Učilnica katoliškega zavoda v Barceloni: kup razvalin. Duhovnike so poželi z mrtvaškimi ragljami

ča, se spusti kot list z drevesa in leta tako kar tjavendan, zdi se, da brez potrebe.

Velika uganka je golob-pismošča. Ta golob vsebuje skrivnost spominjanja za določene kraje. Vemo, da se bo tak golob, ki ga pošljemo z vlakom v zaprti košarici iz Genta v Hamburg in ga ondi izpustimo, v nekaj urah vrnil po 450 km dolgi poti in bo med tisoč strehami našel streho svojega doma in svojega golobnjaka.

Kakor so dognale teorije novejših raziskovanj, je to radi nekih napol zaokroženih kanalov v ušesu, ki menijo o njih, da so nekakšni sprejemniki radia, ki z njimi golobje občutijo nekakšno izžarevanje valov. Mogoče je to res, zakaj, dognali so, da se golob zmede na svoji poti, če se približa kakšni veliki radio oddajni postaji. (Maurice Maeterlinck.)

Oddelek španskih marksistov na fronti obstreljuje letala

jača je izropana in vpepeljena. To je najhujša umetnostna nesreča, kar jih je sploh Španija pretrpela. V saragoški katedrali so našli za slavnim kipom Matere božje del Pila, ki je znan z imenom Filarica, težko bombo, ki se pa ni razpočila.

Vsi angleški potniki soglasno izjavljajo, da je bilo komunistom največ od tega, da so hostije skrutili in uničevali. Kadarkoli so napadli kako cerkev, so najprej planili na tabernakelj, pograbili svete hostije, jih pred cerkvi vpriči ljudi razmetali po tleh in jih pohodili. S cest so izginili duhovniki in redovnice. Redovnice hodijo od hiše do hiše in prosijo služb kot služkinje. V Madridu vsak dan preiščejo hiše, če so kje duhovniki ali redovnice. Družine, ki vedo o njih, da imajo svoje v semenišču, so še posebej zastražene. Vsi taki in sploh vsi verni katoličani so zmeraj v smrtni nevarnosti. Nihče ne ve, koliko duhovnikov in redovnic so zaprli, mučili in pobili.

»Po vrsti ustreljeni...«

Pariški dopisnik lista »Daily Mail« poroča: »Duhovnikov ne obglavljajo na ducate, marveč kar na kupe. Videl sem, kako so komunisti nekoga duhovnika v neki madridski cerkvi prav pri oltarju napadli in ga na tla pobili. Neizmerno so ga mučili, vsega strašno pohabili in mu odsekali glavo. Neki smrkavec jo je nasadil na drog in ja nabodel na ograjo ob cesti. — V Valenciji so redovnice nekoga samostana kar po vrsti postrelili. V Taragoni so ustrelili 30 duhovnikov in jih sežgali. Skofa iz Jeana, Bazulta y Jimeneza so na begu prijeli in ga zaprli v njegovo cerkev. Iz barcelonskega dominikanskega samostana so odgnali šest redovnic. Drugi dan

kov. V poslednjih dneh so teroristi zasedli Escorial in odvabili iz njega 11 duhovnikov v Madrid. Kaj se je z njimi zgodilo — nihče ne ve.

Zive sežigajo

Iz severošpanskega mesta Huesee poročajo, da so v Aragonu pomorili mnogo duhovnikov. Župnika iz Abrega, dona Salillasa so s strelji ranili in je umrl na poti v bolnišnico. Župnika Castela je rdeča ljudska fronta na poti iz župnišča v cerkev ustrelila in ko je še živel, so ga dali na kup drv, jih polili z bencinom in zažgali! Dona Paolina Rejona, starega in napol slepega župnika iz Torresa, so z bajonetom popolnoma prebodli. V Guereji de Gallejo so anarhistične tolpe umorile župnika Feberja, lekarnarja in še dva vaščana. V Ebru je župnika Anzelma neki komunist in spovednici ustrelili.

Z ognjem nad vasi!

Posebni poročevalec »Diaria de Lishoa«, ki je uporniške čete spremljal na južno bojišče, sporoča svojemu listu o bojih za Badajoz in o zlodejstvih rdečih miličnikov. Vse kraje, ki so jih morali komunisti izprazniti, so pred odhodom zažgali. V Fuentu de Cantosu so rdeči zločinski požigalci 51 hišnih posestnikov in dvoje otrok zaprli v cerkev in jo zažgali. Tu je 12 oseb zgorelo, a druge so na begu ustrelili. V drugem kraju so hoteli komunisti radi maščevanja za letalski napad prav tako sežgati ujetje talce v ječi. Le s težavo so to preprečili treznejši sodrugi. Ko so kasneje uporniške čete zasedle te pokrajine, so dali takoj več komunistov po prekem sodu ustreliti. Enako so storili tudi v Los Santosu v Sierru Moreni, ko so ta kraj zavzeli po ljutih bojih.

»SLOVENE«^c

pred 60 leti:

V soboto, 19. avgusta 1876

Politični pregled

Na Češkem so nemški liberalci 13. t. m. v Hebu napravili ljudski shod, ki je enoglasno izrekel, da samo osebna zveza (Personal-Union) med Cislom in Translo bi bila boljša, kakor ponovljenje zavržljive pogodbe ogerske. To je sedaj splošna misel pravih liberalcev nemških, ki pa tako radi federalistom očitajo, da hočejo razkosati državo.

Madjarski listi natolcujejo škofa Štrosmajerja velezdaje, ker je baje za srbske ranjence daroval 30.000 gld. Dasi to po nobeni postavi ni prepovedano, se vendar iz Zagreba poroča, da Štrosmajer Srbom ni nič daroval in da je šel na Dunaj le zaradi svoje stolnice, o kateri se je hotel posvetovati s stavbenim mojstrom Schmidtom, in zaradi nekaterih mašin za kmetijstvo.

Pruski kancelar je sprožil nekako vojsko zoper svetovno razstavo pariško. Rekel je, da take razstave, če so preveč pogoste, zgube vso veljavo. To je res, ali ravno pariške so bile dozdaj najbolj sijajne, in upati je, da tudi prihodnja za doseganjimi ne bo zaostala, če ji tudi Bismark nasprotuje.

Domače novice

(Konfisciran) je bil zadnji »Slovenec«^c zavoljo nekoga dopisa iz Dolenjskega, v katerem je bil grajan poštar iz Zatične, ker se je branil dati slovensko prejemnico. Mi smo mislili, da bo vsled tega dopisa po nosu dobil oni poštar, ne pa mi.

(Seje mestnega odbora 17. t. m.) se je vdeležilo 20 odbornikov. G. župan naznani, da vlada premembni hišnih števil ne nasprotuje in da se smejo vsled dovoljenja cesarjevega ulice od Maliča do Latermanovega drevoreda imenovati Franc Jožefove ulice... G. Jurčič vpraša, bi li ne bilo g. župana volja dnevnega reda in drugih reči, ki se med odbornike razdeljujejo, tiskati in predlagati tudi v slovenskem jeziku? Narodni odborniki sicer znajo nemški ravnotako kakor slovenski, a slovenski jezik je prvi in prvi deželni jezik in mora imeti veljavo tudi v javnem življenju. G. župan objubi, da hoče na to vprašanje prihodnjič odgovoriti.

Skrivnost golobov

Golob je navzlic svojemu krasnemu poletu in čudovitemu daru za najdbo krajev, kar je ko nalašč za to, da bi letal na velika potovanja, vendarle zagrizen lenuh in pustolovec. Njihov edini smoter življenja je menda razplojevanje, saj leže samica večkrat že nova jajčeca, čeprav prejšnji mladiči še niso godni, tako, da so golobje kar nori na razmnoževanje. Par golobov, ki sem jih dobil pred letom, imajo že 32 potomcev, drugo leto jih bo 512 in kasneje 8000, zakaj mladiči ležejo že jajčeca, ko imajo komaj 7—8 mesecev. Teh 8000 golobov bi potrebovalo tolikšno množino piče, da me je kar strah izračunati.

Navadno se golobji zakon razdruži samo s smrtjo. Leto za letom vidiš en in isti parček nerazdružno skupaj. Vendar so tudi tu izjeme. Golobje si z neumornimi ljubezenskimi paradami preganjajo dolgčas po strehah in cestah. Človek bi mislil, da mladiči, ki obletavajo svojega očeta in svojo mater, kar s poljubi obsipavajo roditelje. V resnici pa zahtevajo še hrane od njih. A ne tako, da bi odpirali kljune, ko drugi ptiči, marveč tako, da jih vtikajo v goltanec svojih staršev, ki iz svojih golšč bruhajo že pripravljeno kašo zanje. Odtod je to slepilo, ki je navidezno kot poljubovanje, sko dva golobčka se kljunčkata!

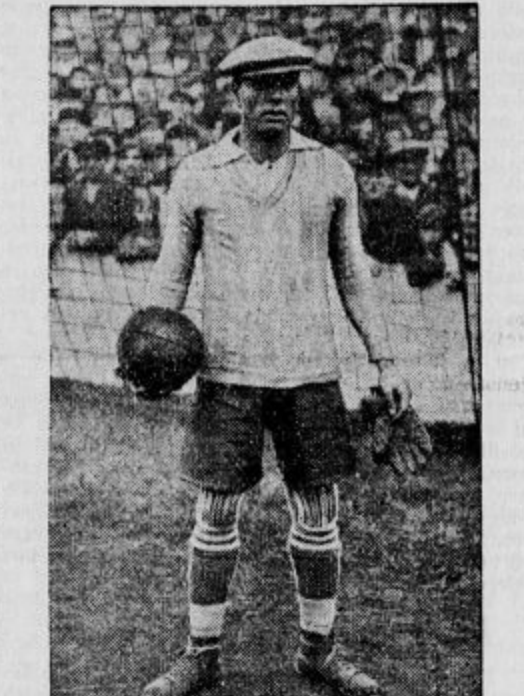
Golobje se malo zmenijo za to, da bi si delali gnezdo. Samec prav veličastno znosi nekaj slamice skupaj, ki so zmeraj predolge in pretrde. Ko se vpričo tovarišev na vso moč pobaha z njimi, jih slednjič prinese samici. Ona pa, ker ga noče žaliti, se trudi z njimi, da jih upogne in jih skrivši potlači v kak kot. Slednjič pa znese golobica jajčeca na gol kamen in jih izvali.

Valjenje je strogo urejeno. Mati sedi na jajčecih od treh ali štirih popoldne do desetih ali enajstih dopoldne. Ves ta čas pa se samec šopiri in stopica okrog, da bi svojo soprogo zavaljal ali pa jo straži, ko da ne bi zaupal nje-

nemu pustolovskemu nagnjenju. Ob enajstih jo nadomesti on in obrne jajčeca, ona pa si preteguje peruti in pozoblje zrnca, ki so jih blagovolili člani kolonije blagotno pustiti na tleh. Če se samica o določeni uri ne vrne, poleti

Gamelin v Varšavi. Načelnik francoskega generalnega štaba Gamelin je v Varšavi položil venec na grob neznanega vojaka in se vpisal v častno knjigo

Zamorra umorjen! Po vsem svetu znanega golmana v zogobru. Zamorra, so španski marksisti ustrelili

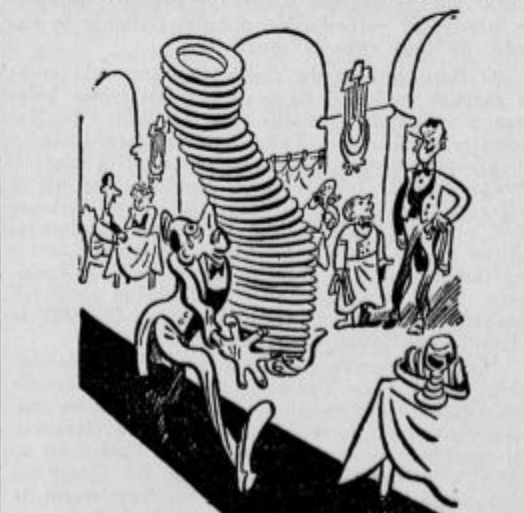
Vražja ženska

To je stara bavarska zgodba, a mogoče je resnična: Neki kmet v bavarskih hribih je osu-mil svojo ženo, da rada vidi velikega hlapca. Poklical je hlapca k sebi in se je resno z njim porazgovoril. Hlapec se je zaklinjal, da je vse le sumničenje, a gospodar je dejal, naj žena sama odloči, koga ima rajši. — Zmenila sta se s hlapcem, da bosta navidezno streljala drug na drugega. In res: zagrmelo je pred hišo in gospodar in hlapec sta se zgrudila na tla, češ, kakor da sta mrtva. Čakala sta, h kateremu »truplec«^c se bo vrgla žena in koga bo objokovala. Tako bo vsaj vse pojasnjeno...

Ko sta strela že zamrla v gorovju, je ženi zares planila iz hiše. In kaj je storila? Oba je z viška premotrila, namignila je malemu hlapčiču, ki je bil že priteknel s polja in dostojanstveno povedala:

»Lej, Pepe, zdaj se pa lahko midva vzameva!«

Seveda sta oba »mrliča«^c kaj živa skočila na noge. Zgodba molči o tem, kaj je gospodar na redil z ženo in s hlapčičem...

Zdajle mu pa še ne smem povedati, da je zarubljen!

Novi državljanski zakonik

(Nadaljevanje.)

Odredbe sedanega o. d. z. o pravnih osebah so očito nezadostne (§§ 26 in 27 o. d. z.), prednostne obravnava to materijo izčrpano in obširno po švicarskem vzorcu (§§ 42-102 predosnutka). Korporacije so po predosnutku zajednice več oseb, ki po svojih organih in neodvisno od teh oseb samostojno delujejo kot pravna telesa, osebnost pa pridobivajo korporacije kakor tudi samostojni zavodi in fondi (szadružbine), nomeniem odredeni svrhi, z vpisom v javni register. Brez vpisa pa pridobe osebnost korporacije in zavodi javnega prava, cerkveni fondii kakor tudi tiste korporacije, ki jim svrha na obstoji v pridobivanju. Osebnosti ne morejo pridobiti korporacije, zavodi in fondii, ki so s posebnimi predpisi prepovedani, ali ki jim je svrha protipravna ali nemoralna ali ki se poslužujejo protipravnih ali nemoralnih sredstev. Juridicne osebe uživajo tudi zaščito časti, imena, kredita, pismene in poslovne tajnosti. Če organi pravne osebnosti delujejo kot taki, jo obvezujejo s pravnimi posli kakor tudi z ostalim svojim obnašanjem ter odgovarjajo razen tega tudi osebno za posledice njihovega delovanja. Pravna oseba je domača, ako ima svojo upravo (sedež) v Ljubljani brez ozira na državljansko njimih članov in organov, in brez ozira na to, kje se nahaja njena imovina.

O družtvih je rečeno, da so to zajednice oseb, ki se posvetijo politični, znanstveni, umetniški, dobrodelni, družabni ali drugi negospodarski svrhi, a osebnost pridobivajo, čim je volja, da obstojajo kot korporacije, s spriemom statuta postala očitna. Sledijo podrobni predpisi o tem, kaj morajo statuti vsebovati, kdaj in kako se mora društvo prijaviti bankni upravi, ki ga vpiše v družbeni register, da se vsebina vpiše uradoma objavljena v časopisih, o notranji organizaciji društva, o funkcijah skupščine, o glasovanju, o upravi društva in njegovem članstvu, o pravniku in likvidaciji in o družtvih brez osebnosti. Za osnovanje fonda (szadružbine) je potrebno, da se izvešna imovina z dovoljenjem nadzorne oblasti trajno nameni odredeni svrhi, a ustanoviti se mora v obliki javne listine ali z naredbo poslednje volje. Tudi fondii se vpišujejo v poseben register. Fond se more pod izvestnimi pogoji preklicati, nuni dediči in upniki ustanovitelja morejo fond izpodbijati kakor darovanje, kar velja tudi za osebe, ki so zaradi ustanove prikrajšane v pravici do njunega vzdrževanja. Nadaljnji predpisi govorijo o upravi ustanove, o nadzoru, spremembi organizacije in svrhe, o postanku in likvidaciji.

Poglavje o zakonskem pravu odgovarja v glavnem našim sedanjim predpisom, vendar so izvršene nekatere bistvene reforme. Določila §§ 45 in 46 o. d. z. o zaročju in o pravnem učinku odstopa od zakona so naša obsejnejša, izčrpano redakcijo ter je semkaj prinesen tudi predpis § 1247 2. stavek o obljubljenem darilu za slučaj poroke. Novotja so predpisi, da zahtevki na povračilu daru zastarajo v skrajšanem roku od enega leta in da se povračilo ne more zahtevati v slučaju smrti enega zaročenca od preživlega zaročenca, razen tedaj, ali iz okolnosti izhaja, da je povračilo opravičeno, ali ako je darovalec tretja oseba. Predosnutek velja, da more zakon skleniti moška oseba po dovršenem 17. letu, ženska oseba pa po dopolnjenem 15. letu, kar predstavlja važno razliko od sedanega predpisa, ki je za oba spola enako določal samo izpolnjeno 14. leto. Reči moramo, da je novotja gotovo umestna, saj se med mladostniki, ki se po predosnutku ne bodo mogli poročiti, pri nas itak niso sklepani zakoni. Glede privoljenja skrbnika v zakon varovanja je sedaj določeno, da je teko privoljenje potrebno samo od strani skrbstvenega sodišča, ne pa tudi od strani skrbnika; tega mora sodišče samo zaslusati, preden izda privoljenje. Errori in persona po § 57 o. d. z. se dodaja, da je privoljenje zaročenca v zakon neveljavno tudi tedaj, če se zmoža liče bistvenih svojstev, ki drugega zaročenca predstavljajo za drugo osebo kot pa resnično je.

Predosnutek izpušča in s tem stavlja izven veljave sedanje predpise (§§ 63 in 64 o. d. z.) o tem, da ne morejo sklepati zakona duhovniki in redovne osebe (menihi in sestre), ki so položile slovesne obljube brezzakonska, nadalje kristjani z osebami, ki niso krščanske vere. Komisija je bila očitno mnenja, da §§ 63 in 64 nasprotujejo čl. 11 ustave, vendar je treba smatrati, da je umesten dosedanj predpis, da se ne more skleniti zakon med osebo krščanske in židovske vere, o čemur je dala dokaze najnovejša zakonodaja posebno v Nemčiji. Vsekako je potrebno, da se predosnutek v tem oziru korigira, saj menda nimamo interesa na tem, da bi bila naša država neko zadržujoče drugod iz stvarnih razlogov preganjanih židov. Tudi ne čulimo potrebe, da bi bila naša država drugim vzor demokratizma v taki meri, da bi bili ogroženi interesi slovske rase. Kar pa se tiče ustave, se naj opomni samo to, da more predpis § 64 o. d. z., če je že protustaven, veljati kot protustaven še naprej do spremembe ustave, saj je bil v polni veljavi vse do sedaj, t. j. že 6 let po proglasitvi ustave. Dočim je ostalo pri zakonskem zadržku zaradi sorodstva stanje neizpremenjeno, določa pred-

osnutek v pogledu zadržka zaradi svaštva, da ne more soproj skleniti zakona samo z osebo, ki je z bivšim soprojom krvni sorodnik v pravni črli, tako da ni nobenega zadržka, da se poroči mož na pr. s sestro pokojne žene. § 66 o. d. z. je potemtakem nekoliko predrugačen, § 67 o. d. z. je brisan, tako da prešuštuje ne bo več zakonski zadržek. V pogledu o klicu nameravanega zakona se sedaj določa, da oklic ni več predpostavka za veljavnost zakona (gl. § 69 o. d. z.), vsebovati mora še podatke, ali sta zaročenca polnoletna ali mladoletna in ali sklepata zakon prvič ali ponovno. Oklic izvrši pristojni dušni pastir v cerkvi, kakor se je to vršilo do sedaj, vendar se dovoljuje, da se oklic izvede po dušnem pastirju tudi pismeno, ako on to smatra za umestno. V takem primeru mora biti pismeni oklic nabit na vidnem mestu božjega hrama najmanj 10 dni.

Ako zaročenca v določenem kraju nista dosti znana, sme se oklic objaviti na njune stroške v tu- in inozemskih časopisih. Predosnova določa potemtakem, da pri sklepanju poroke sodelujejo organi cerkve, a samo v primeru, ako li organi odredijo svoje sodelovanje pri oklicu ali pa pri sami poroki iz kategregoli razloga, se izvršita oklic in poroka pred upravno oblastjo prve stopnje, torej pred okrajnim poglavarjem (tako imenovani zasilni civilni zakon). Torej ni uspela struja med pravniki, ki je hotela izključiti vsako cerkveno sodelovanje. Takšna ureditev sklepanja zakona, ko jo ima predosnutek, za nas ni nobena novotja, dočim pomeni za druga pravna področja bistveno spremembo sedanega stanja, na pr. za Hrvaško, kjer poznajo samo cerkveno poroko in kjer ni predpisa o zasilni civilni poroki, ali pa za Vojvodino in Prekmurje, kjer je možna zopet samo civilna poroka ft. i. pred upravnim oblastvom). Različno od sedanega § 83 našteva predosnutek faksativno vse neoprostljive zakonske zadržke, s čemur odpravlja mnogo težav, ki so obstojale zaradi nejasnega predpisa.

V poglavju o pravnih posledicah veljavnega zakona, ki se prav tesno naslanja na naš o. d. z., je posebno povedano, da je žena dolžna vzdrževati moža sorazmerno s svojim imovinskim stanjem, ako on nima imovine in postane nesposoben za delo. Na novo je predpisano, da žena v tekočih potrebah gospodinjstva zastopa moža, da nima dejanja obvezujočega moža, razen če ona prekorači primerne meje, a je o znano ali je moglo biti znano tretji osebi ki je z njo sklenila pravni posej. Mož zopet sme pravico zastopanja žene omejit ali odvzeti, pri zlorabi ali nesposobnosti žen. Zadržek § 56 o. d. z. se ne preiskuje več uradoma, tožba, da se zakon proglasi za neveljaven, zastara v enem letu od zaznanja za zadržek, najpozneje po izteku pet let po sklenitvi zakona.

Iz poglavja o ločitvi zakona od mize in postelje izhaja, da ostanejo za rešitev sporov o ločitvi pristojna redna sodišča (na Hrvaškem so za to pristojna posebna cerkvena sodišča). Izrečno je prepisano, da se morejo v slučaju sporazumne ločitve sporazumi o vzdrževanju predrugačiti pravnim putem, ako so se razmere znatno spremenile, kar velja sploh za vse sporazumne in sodne odločbe, ki se tičejo zakonskega vzdrževanja. Razloge za ločitev brez sporazuma tudi predosnutek našteva samo primeroma in pravi, da je ločitev možna razen iz razlogov, iz katerih se sme zahtevati razvod tuzvezal zakona tudi tedaj, ako so iz drugih razlogov zakonske razmere postale takšne, da se od tožnika ne more opravičeno zahtevati, da nadaljuje zakonsko življenje. Razveljavljena so sedanja določila o tem, da se more zakon med katoliki razvezati le s smrtjo, kakor tudi predpisi § 12-114 o. d. z. o razvezi zakona s proglasitvijo za mrtvega.

Razveza (razvod) zakona dopušča se brez ozira na veroizpoved zakonskih drugov, torej tudi pri katolikih ter se s tem stavlja izven veljave predpis § 115 o. d. z. Taka razširitev dopustnosti razveze zakona je morda najvažnejša sprememba, ki jo prinaša predosnutek. Določilo sedanega § 115 o. d. z., ki našteva razloge, iz katerih morejo nekateriki zahtevati razvezo zakona, je v glavnem prevzelo v predosnutek, vendar je — po češkem vzorcu — na novo redigirano in nekoliko dopolnjeno. Tako je sbrilev kaznivoga dejanja vzrok za razvezo — brez ozira na prisojeno kazen — samo tedaj, ako kaznivo dejanje izvira iz nizkotnih ali nečastnih nagibov, ali ako je izvršeno v okolnostih, ki izdajajo spajčen značaj, razen ako je bil drugi zakonski drug sporazumen s kaznivim dejanjem ali je pri njem sodeloval na katerikoli način. Vzrok za razvezo je tudi, ako je en zakonski drug duševno obolen in ako je bolezen za časa zakona trajala najmanj tri leta in je na taki stopnji, da je duševna vez med soprogi prestala ter je vsak izgled na vzpostavitev te vezi izključen. Končno je razveza za moža tudi tedaj, če se je en soproj vdajal nerednemu življenju, ki težko ogroža čast, moralo ali imovino rodbine. Pri neodoljivi mrznjui ni potrebno, da s epredhodno v vsakem slučaju dovolji samo ločitev zakona, nego je sodišču prepuščeno, da izreče ali razvezo ali pa ločitev.

življenja, zbrana dekleta in ostalo občinstvo pa so jim pažljivo sledili. Videlo se je, koliko zdravja in plemenitega, svetega stremljenja je v vrstah naših Marijinih družb. V njih kipi čisto, Bogu posvečeno življenje, iz njih raste našemu narodu rod žena, ki mu bodo z lučjo svojega zgleda, s svojo značajnostjo in ljubeznijo pripravile lepšo in svetlejšo bodočnost. Zborovanje se je zaključilo z Marijino pesmijo.

Popoldanski počitek je trajal do 2 pop. Tedaj so se dekleta zopet zbrala v močeni baziliki, kjer jih je stolni kanonik g. dr. Zagar s topljo in prepričevalno besedo vnel za apostolsko delo, ki je velika in sveta potreba naše dobe. Po govoru pa se je razvila po lepo urejenem prostoru okrog cerkve veličasna marijanska procesija. — Družba za družbo je korakala za svojo ponosno zastavo, belo oblečena dekleta so nosila na okusno ozaljšani nosilnici kip lurske Marije, pobožna pesem je veselo donela pod nebo, vse je bilo polno radostnega navdušenja, kakor da se je razlila nad cerkvijo in njeno prijazen okolico vsa toplja ljubezen Marijinega srca. Gledalci lepega spreveda so imeli vtis, da so v resničnem Lurdu pod daljnimi Pireneji. Slovesnost je zaključil blagoslov z Najsvetejšim, ki ga je podelil dobrim dekletom in vsem vernikom voditelj procesije g. kanonik dr. Zagar. — Ko so se dekleta s svojimi duhovnimi voditelji vračala domov, so jim obrzali žareli od veselja. Marijina ljubezen je v dušah močnejše zagorela, krščanska odločnost se je okrepila, zavest močne skupnosti je prinesla novega poguma. Bil je res lep dan, ki ga je naredil Gospod v svoji dobroti in po priprošnji ljube nebeske Matere. — Želja mnogih je bila, naj bi se taka slovesnost ponovila vsako leto. Naj živi marijanska misel! Naj žive in procvitajo naše Marijine družbe!

Spot

Jugoslavija : Grčija v lahki atletiki

Velik mednarodni dvoboj ob 15 letnici jugoslovanske lahkoatletске zveze 22. in 23. l. m. v Zagrebu

Jugoslovanska lahka atletska zveza v Zagrebu, v kateri so včlanjeni vsi lahki atletski klubi naše države, proslavlja v soboto 22. in v nedeljo 23. l. m. 15-letnico svojega obstoja. Ob tej priliki prireja velik mednarodni miting, dvoboj Jugoslavije in Grčije, ki smo ga v drugi obliki na vsakoletnih balkanskih igrah dosedaj še vedno izgubili. Tudi letos nimamo veliko izgledov na zmago v celoti, vendar so v nekaterih panogah moči tako izravnane, da se obetajo lepe in zanimive borbe. V nedeljo so se ob priliki lahke atletske prvenstva Zagreba vršili tudi nekateri izbirni nastopi, danes v terek pa bo v Ljubljani še en tak nastop, da se potem končno določi, koliko atletov pride v drž.

reprezentanco in kateri, posebej se je za nas važno, koliko bo od tega Slovencev. Naši reprezentantje bodo po sklepu JLAZ-e stanovali v konviktu Krizina, hrana pa bo zanje v Palace hotelu. Program je precej obsežen, tekmovalje traja dva dneva in bodo gotovo doseženi prvovrstni uspehi. — Zveza je za svečano priložnost svojega jubileja pričela izdajati točno opisano delovanje v vsem tem času. Ta historijal zanimivo kaže razvoj in napredek naše lahke atletike, ki je posebno v zadnjih letih, odkar so res aktivno posegli zraven tudi Slovenci — vidno napredovala in pridobila na ugledu. O sestavi naše reprezentance, enako tudi od gostov, bomo še poročali.

Zanimiva in zgovorna statistika

Čigav uspeh na olimpijadi je res najboljši?

Te dni, ko je bil Berlin — veliko olimpijsko žarišče in so dnevno padali rekordi drug za drugim, ko so zastopniki najrazličnejših narodov tekmovali za prvenstvo med najboljšimi, so bili vsi svetovni listi polni tabel o stanju zlatih, srebrnih in bronastih kolajn in točk, ki so jih dosegle posamezne države. Prvenstvena paznja je veljala zmagovalcu Nemčiji in Ameriki, ki sta bili v teh tabelah tako daleč pred vsemi ostalimi, da se uspehi manjših držav kar niso več opazili vidneje. — Nemčija in USA sta po doseženem uspehu res daleko najboljši pred vsemi drugimi — vendar se slika bistveno spremeni, če upoštevamo pri vseh teh tabelah važne in morda najbolj odločujoče činitelje, ki pokažejo res pravo sliko — ne samo v najvišji številki točk, ampak ono, ki upošteva tudi važne okolnosti, iz kakšne množice športnikov so zrasli svetovni rekorderji. Ni vseno, če izhajajo iz milijonskega naroda, kjer je izbira toliko in toliko večja ali iz majhnega, kjer se tudi šport ne goji v tolikšnem obsegu. Pri tem merilu je na prvem mestu Finska, ki je iz tri in pol milijonov sivega števila vsega prebivalstva izbrala tako elito, da si je priborila povprečno računano na en milijon prebivalcev skoro 10 točk. Le malo za njo je Estonska, — ki šteje komaj en milijon in 100 tisoč ljudi (na 1 milijon 9,85, Finska pa 9,92 točk). Tretja je zopet severna država Švedska (6 milij. 100 tisoč preb.) — na 1 milij. preb. 5,72 točk. V tako sestavljeni statistiki si sledijo za prvimi tremi še: 4. Švica (pribl. 4 milij. preb. — na 1 milij. 5,44 točk), 5. Avstrija (6 milij. in pol, na 1 milij. 3,22 točk)

in Holandska (skoro 8 milij. preb., na 1 milij. 3,03 točke), Madjarska, ki je v celoti tretja, je v tem seznamu šele sedma (preb. 8 milij. in pol, na 1 milijon 2,54 točk), osmi so Norvežani (2 milij. 800.000, na 1 milij. 2,49 točk), deveta Nova Zelandija s svojim podrugim milij. preb. in 2,05 na 1 milij. in šele deseta zmagovalka Nemčija (65 milij. — na 1 milij. 1,95 točk). Celo CSR (14 milij. 700 tisoč — na 1 milijon 1,22) je pred USA, ki je šele na 14 mestu (122 milij. 700 tisoč preb. — na 1 milij. 0,80 točk). A vendar je račun pravičen. Japonska z 90 in pol milij. preb. je po teh računih 22. — le malo pred Jugoslavijo — kar res izgleda malo čudno. Jugoslavija je tudi v tej razpredelnici na 24. mestu s svojimi skoro 14 milij. preb. in 0,15 točk na 1 milij. — Če bi upoštevati uspehe le Slovencev posebej, bi po teh računih zlezli precej blizu CSR in USA. — Tabela sicer ne upošteva tekmovalj zadnjega dneva olimpijske igre — kjer je Nemčija osvojila res še 5 zlatih kolajn in tudi nekatere druge države — vendar se po številkah vidi, da sta prvi dve državi Finska in Estonska tako daleč pred drugimi — in celo še vse države do šestega mesta po »odstotkih« močno pred vsemi ostalimi. Zato se gornje navedbe niso z uspehi zadnjega dne mnogo spremenile. Navdušeni čitatelji si po tem vzorcu lahko izračunajo pravo končno sliko, ki bo podobna tej in prav gotovo nič manj zanimiva. Sicer pa je tudi brez zamotanih računov dovolj verjetno in jasno, da so severnjaki vedno res najboljši športniki.

Medklubske kole sarske dirke

Kolesarsko društvo »Zarja« — Zg. Kašelj pri Ljubljani — razpisuje za nedeljo, 23. l. m. velike medklubske kole sarske dirke pod predsedstvom poštvovalnega predsednika g. Plankarja. Dirke se vrše za A in B skupino s startom in ciljem v Zg. Kašlju. Skupina A vozi progo Zg. Kašelj—Vransko in obratno (100 km) s startom točno ob 11. uri, skupina B vozi progo Zg. Kašelj—Trojane in obratno (70 km) s startom ob 11.10. Dirke bodo zelo zanimive, saj bodo nastopili poleg znanih dirkačev še olimpijski Gartner in Valant ter zagrebški vozači Prosinček, Ormož, Brandt itd. Pravo starta ima vsak verificirani vozač za l. 1936, vsak vozač vozi na lastno odgovornost. Vozi se strogo po cestno-policijskih predpisih in se je strogo držati cestnega reda. Prijavnina za vsako točko znaša 10 Din in 10 Din za startno številko, kateri znesek se po oddaji številke vrne. Po zaključeni dirki se vrši velika vrtna veselica v dobro znani gostilni g. Franca Grada v Zg. Kašlju, kjer se bodo tudi razdelila darila. Dirkači bodo nagradjeni z lepimi in praktičnimi darili. Po razdelitvi daril se bo vršila prosta zabava, šaljiva pošta itd. — Dirke se vrše v vsakem vremenu.

polem ne bi prišlo med igralci do medsebojnih obračunov.

Kolesarska podzveza. Za medklubske kole sarske dirke kol. društva »Zarja«, Zg. Kašelj, se določi podzvezni delegat g. Gregorčič. Sodniki gg. Lazar, Pogačar in Selan. Tehnična komisija: gg. Schweitzer, Teršan in Deco. — Pozivajo se vsi vozači in funkcionarji, da se dirke v čim večjem številu udeležijo.

VINA **PREMOK**
 Telefon 2039
 Vam nudi **KARBOPAKET**
DRVA, KOKS nudi
Pogačnik
 v svoji posodi najugodnejšo
 Bohoričeva ulica št. 5.

Novost

Na Miklošičevi cesti št. 17

nova pačica Vzajemne zavarovalnice, otvori z današnjim dnem

tvrdka **JAVORNIK IVAN**

mesar in prekajevalec itd. svojo novo podružnico v najfinjši in najmodernejši opremi z najboljšo in najtočnejšo postrežbo. — Za obilen obisk se cenjenemu občinstvu priporoča

Javornik Ivan

mesarija

Ljubljana, dne 19. avgusta 1938.

Lepa Marijanska slovesnost v Rajhenburgu

Prijazni Rajhenburg je slovenski Lurd. V veličasno baziliko lurske Marije z veseljem prihajajo pobožni romarji iz vse Slovenije, posebno še iz bližnjega zelenega Posavja. Kakor doma se počutijo verni obiskovalci v tej krajini cerkvi naše ljube Gospe, ki ji je prijazen in gostoljuben oskrbnik g. duhovni svetnik Tratnik. V nedeljo, dne 9. t. m. so prihiteli k lurski Gospej vrle Marijine hčerkice iz videmske in leskoveške dekanije. V sončnem dnevu se jih je do 2000 pripeljalo na okrašenih vozovih. Z njimi so prišli njihovi skubni duhovni voditelji, med njimi ljubeznivi g. videmski dekan Medvedšek in organizator lepo uspelega shoda, agilni g. dekan Anžič iz Skočijana. Marijorsko škofijsko vodstvo Marijinih družb je zastopal stolni kanonik g. dr. Zagar, ljubljansko pa stolni vikar g. Alojzij Košmerlj. Pred mašo so dekleta poslušala govor o svetlem vzoru Marijinega življenja, ki mu mora zlasti v naših dneh vedno bolj slediti tudi naše življenje. Med sveto mašo je bilo ljudsko petje in je po veličastni cerkvi tako močno in obenem prirčno donela sveta pesem, da so bila vsa srca topljo ubrana v iskreno pobožnem razpoloženju. Po maši pa se je vršilo na lepem prostoru pred cerkvijo ob okusno pripravljenem Marijinem oltarju lepo uspelo marijansko zborovanje. Uvodne besede je spregovoril voditelj shoda g. dekan Anžič. Potem pa so nastopale zastopnice posameznih družb ena bolj pogumno in odločno kot druga. Dobro uro so govorile in razvijale vsake po svojem srcu in vaaka na svoji način smernice značajnega, krščanskega

V NEIZMERNI ŽALOSTI NAZANJAMO, DA JE DANES PRENEHALO BITI SRCE NAŠE NAD VSE LJUBLJENE IN DOBRE MAMICE, HCERKE, STARE MAME, TETE, GOSPE

ELIZE KLINAR

VDOVE SPEDITERJA

PREVIDENE S SV. ZAKRAMENTI ZA UMIRAJOČE
 POGREB BO V ČETRTEK 20. AVGUSTA OB STIRIH POPOLDNE
 IZ HIŠE ŽALOSTI PREBERNOVA ULICA ST. 9 NA JESENICAH
 JESENICE, BEOGRAD, DNE 18. AVGUSTA 1938

ŽALUJOCI: IRMA, ALDA, HCERKI — IN OSTALO SORODSTVO

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1-; šentlovanjski oglasi Din 2-; Najmanjši znesek za mali oglas Din 10-; Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

1000 Din kaveje
položim za stalno mesto sluge v trgovini, raznašalca peciva ali kaj sličnega. Stranjsak Viktor, Fram pri Mariboru. (a)

Postrežnica!

Pridno dekle, večje vseh gospodinskih del, meščanske kuhe, išče zaposlitve med pol 10 in 14 uro. Za plačilo zadosten obed in malenkostna denarna nagrada. Vprašati: Dr. Eberl, Breg 20/III., med 9 in 10 uro. (a)

Službodobne

Trgovskega pomočnika
starejšega, zmožnega voditi trgovino z mešanin blagom, s kavejo, sprejemem. — Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Trgovski« št. 11982. (b)

Dobro šiviljsko pomočnico
takojo sprejme Gorjanc, Nunska 3. (b)

Pekovskega pomočnika
ki bi raznašal tudi kruh, ali pa raznašalca kruha iščem za takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12037. (b)

Viničarja
4 do 5 delovnimi močmi sprejemem. Dr. Kovačič, Počehova 11, Maribor. (b)

Zlatarskega pomočnika
mladega, za specialna zlatarska dela sprejemem. A. Stebler, draguljar — Sombor. (b)

Dva mizararska pomočnika
za furnirana dela, samo kvalificirana, sprejemem. Gerden Nace, Stična, kolidvor. (b)

Išče se poštena Slovenka
za kuharico in gospodinjico. Pogoji po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo upravi »Slovenca« pod zn. »Do št. 1« 12026. (b)

Vajenci

Vajenca (-ko)
sprejemem. Krznar Kenk, Zidovska ulica 3, Ljubljana. (v)

Denar

Hranilne vloge
vseh hranilnic in posojilnic v najvišji ceni in proti takojšnjemu gotovinski. Rudolf Zore, LJUBLJANA, Gledališka 12. Telefon šte. 36-10. Priložite znamke.

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10. (d)

Hranil. vloge

Vseh denarnih zavodov in vrednostne papirje vnovčuje po najvišji ceni takoj v gotovini Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica 14-1.

Dijaki

Tri do štiri dijake
sprejemem v vso okrbno. Vračunam tudi živila. M. Prijatelj, Koroška c. 26, L. 8, Maribor. (D)

Šestošolec
išče stanovanje, event. prot. instrukciji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 12.023. (D)

Kupimo

Univerzalni stroj
rabljen — in stiskalnico (poke) kupim. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod 1212. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ, urar, Ljubljana, Miklošičeva 14

Vnajem

ODDAJO:
Lokal se odda!
Polizve se: Golob, Florjanska ulica 28. (n)

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje udobno, oddam. Spodnja Siska, Beljaška ulica 32 (d)

SOBE

Sončno separirano sobo
takojo oddam. Levstikova ulica 2. (s)

Glasba

Pianino
prvovrsten, prodam; tudi za knjižice. — Naslov v upravi »Slovenca« 11.777.

Prodamo

Vsakovrsten les
tesan, rezan in oblan, po naročilu, ter razno kurivo nudi po nizki ceni parna žaga Trobec, Kozarje-Dobrova pri Ljubljani. (1)

Vsem letnim oblačilom
perilu itd., smo znižali cene do skrajnosti. Prešker, Sv. Petra cesta 14.

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Kolesa
ponikljana in pokromana, vseh nemških znamk — radi direktnega uvoza iz Nemčije naproday po neverjetno nizkih cenah. — Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (1)

Marelično žganje
(pristni destilat) razpošiljamo po pošti, s povzetjem, franko, lit. steklenica 40 Din. »ALKO«, Ljubljana. (1)

Žensko kolo,
železno ogešno napisno tablo, žimnico na peresih (Federmatratze) in roza cvetoče oleandre ponem prodam. Naslov po vse upravn »Slovenca« pod št. 12.007. (1)

la sveže bosanske slive
debele, namizne, 2,50 do 2,75 Din kg franko vozniina, košare po 45 kg razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

MALINOVEC
pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. Piccol. Ljubljana, nasproti »Neboštčnika«.

Zivali
15 angorskih kunccev različne starosti, z 8 različno urejenimi kletkami vred ugodno prodam. — Kranje Andrej, mlin — Hinje. (1)

KSILOLITNI TLAK

za trgovske lokale, šole, bolnice itd., za kuhinje, kopalnice je edino primeren. Ze pred 35 leti se je uveljavil. Izvršuje ga

»MATERIAL« LJUBLJANA

Tyrševa 36 b. Tel. 27-16

Zahvala

Vsem, ki ste darovali vence, cvetje ter spremili na zadnji poti našo nepozabno sestro, svakinjo in teto, gospodično

Anico Celcer

izrekamo tem potom najlepšo zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo tukajšnjemu cerkvenemu pevskemu zboru za ganljive žalostinke. Št. 11j v Slov. gor., dne 17. avgusta 1936.

Zalujoči ostali.

Zahvala

Vsem, ki so kakorkoli izkazali zadnjo čast in spoštovanje prerano umrlemu prečastitemu gospodu

Jankotu Petriču

šentpeterskemu župniku

in z nami sočustvovali ob prebriski izgubi našega dragega brata in strica, se tem potom najprisrčneje zahvaljujemo.

Prav posebno zahvalo smo pa dolžni: prevz. gospodu škofu, g. stolnemu dekanu dr. Kimovcu, g. mestnemu županu dr. Adlešiču in mestnemu svetu, ostali prečastiti duhovščini, Prosvetnim društvom iz Škofje Loke, od Sv. Petra, Šmartna in Hrušice, Šentpeterskemu pevskemu zboru za ganljive žalostinke, g. finančnemu inspektorju Zajcu in g. tehniku Gajšku za prelepi govor ob grobu, in vsem, ki so rajnega gospoda pokropili, ga spremili k večnemu počitku in molili za blagor njegove duše.

Prav tako se iz srca zahvaljujemo župniku iz Kostanjevice, g. duhu svetniku Golobu, g. mestnemu županu inž. Likarju in g. zdravniku dr. Sajetu, ki so ob nenadni smrti tako požrtvovalno nudili svojo pomoč.

Bog bodi vsem najobilnejši plačnik!

Zalujoči sestri Marjeta in Marija ter ostalo sorodstvo.

Tinček in Tonček v Atlantidi

Nasproti jim je prilezla velika želva. Cip je pogladil po glavi in dejal:
»Dovolita, da vama predstavim svojo staro prijateljico želvo Greto Garbo!«
Želva je svoje drobne oči žalostno upirala v Cipa.
»Zakaj pa je tako žalostna?« se je začudil Tonček.
»Se vedno žaluje za svojim ljubljanim možem želvezem Harijem Pielom,« je povedal Cip.
»Ali je že dolgo od tega, kar je umrl?« je bil radoveden Tinček.
»Seveda,« je resno pokimal Cip. »Umrl je v loncu za juho ob času vesoljnega potopa na Noetovi barki!«
»Ne, več kaj,« ga je ogorčeno zavrnil Tinček, »to je pa malc preveč! S takšnimi bajkami naju pa ni treba vleči za nos. Ne smeš pozabiti, da nama je vse, kar vidiva v Atlantidi, že itak dovolj čudovito in neverjetno.«
»Moja častna beseda, da je do zadnje pike res vse, kar sem vama povedal,« je zagotavljal Cip. Tinček pa je samo maloverno majal z glavo...

Komaj deset korakov dalje so naši trije dečki srečali prečudnega ptiča z ogromnim kljunom.
»Kdo pa je spet to?« je pobral Tonček.
»To je pa moj mladi prijatelj marabu. Star je že 8000 let!«
»No, ta je pa spet debela!« se je zasmel Tinček. »Kako moreš trditi, da je star osem tisoč let? Ali imaš nemara njegov krstni list?«
»To ve pri nas vsak otročaj, ki komaj iz zibke prileze,« je ponosno odgovoril Cip.

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani soproj, oziroma brat, svak, stric, bratranec, gospod

Miro Gregorc

prometni uradnik drž. žel. na postaji Trebnje

dne 18. t. m., previden s tolažili svete vere. Pogreb bo danes ob petih popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Trebnje, dne 19. avgusta 1936.

Zalujoči rodbini: Gregore-Rebernik.

Alja Rahmanova: 32

Tovarna novega človeka

Roman.

»Tovariš,« je vprašal tedaj živahen, temnok dečko, »to se torej pravi, da zahtevate nekakšno pravilo za zakon? To se torej pravi, da ste proti sovjetskemu zakonu, ki vendar izrečno ne zahtevajo nobenega pravila? Količkrat pa bi se smeli po vašem pravilu ženiti? Če pa se kdo žene naveliča? Če je dober komunist, se dá od nje takoj ločiti in se poročiti s tisto, ki v človeku vzbuja občutke. Tako, kot pravite vi, pa se kratko in malo pravi, da hočete pridigati zopet stari zakon? He?«

Tovariš Krasnov je govornika prestrašeno pogledal. V njem se je začel vzbujati strah, da je začel vendarle predaleč, da bi ga utegnilo to predavanje drago stati.

»Tovariš doktor,« je bilo čuti hripav glas čisto od zadaj iz zadnje klopi, »tovariš doktor, naš politruk je že sedmič oženjen; po vašem cenjenem mnenju torej ni pravi komunist? He?«

Doktor Krasnov ni našel besede, da bi odgovoril na vsa ta vprašanja; izjavil je, da je večer s predavanjem zaključen in je zapustil govorniški pult. Zdaj je za gotovo vedel, da bodo prenesli vsebino njegovih izvajanj politruku in da mora pričakovati velikih nepravil.

»Hudič naj jih vzame vse,« je dejal sam sebi, ko je šel domov; »kakšna tarantela me je vendar pričela, da sem jim govoril o tej stvari! Vedno sem mislil na Ljenu! Če je on dejal isto kot jaz, se mi vendar ne more nič zgoditi, sem menil. No, in na politruku in na drugo zakonodajno sem čisto pozabil. No, zaradi mene naj si rode stotisoče golih nesrečnikov, naj si nakopljejo vse mogoče lepe bolezni, kaj pa me briga? Tega pač ne bom

spremenil! Vse, kar morem doseči, je kvečjemu to, da si pokvarim svoje lastno življenje!«

In tovariš Krasnov je začel po vsem telesu trepetati, tako zelo ga je prevzel občutek, da gre nasproti grozni nesreči, ki se ji ne more ogniti, ker je že prepozno.

12.

Ko se je Tamara prebudila, je sklenila, da obišče Ano Ivanovno, profesorjevo ženo. To, kar je čutila zanjo, je bilo prav sojevrstno čustvo, ki bi ga bilo težko opisati. Toda eno je bilo gotovo: o ljubosumni zavisti ni bilo v njej nikakšnega sledu. Tamara je imela doslej le nekajkrat prilžnost, da jo je videla, toda to ji je zadoščalo za prepričanje, da je treba Ano Ivanovno prištevati med najfinejše, najboljše ljudi, ki so živeli na tej zemlji, in da je svojega moža bolje razumela, kot je to ona domnevala. Tamara si je bila tudi v svesti, da ji ne bo stopila nasproti kot sovražniku, temveč kot svojemu bližnjemu, ki je z njo zvezan po usodi. Saj je vendar prav zaradi ljubezni do svojega moža v teh letih sama mnogo preveč trpela, da bi je ne razumela.

Tamara se je odpravila ob uri, za katero je natančno vedela, da ima profesor na univerzi predavanje. In kakor je prav za prav vnaprej vedela, se Ana Ivanovna ni niti najmanj čudila njenemu prihodu, nasprotno, zdelo se je, da jo je skoraj pričakovala. Pozdravila je Tamara s prijaznim, zmedenim smehljajem, ki je napravil njen neprijeten obraz ljubeč in privlačen. Prosila je svojega gosta, naj stopi bliže, se ukvarjala s samovarom, pripravila skodelico za čaj in odrezala nekaj kosov kruha. Močje je opazovala Tamara njene kretnje in v srcu se ji je budilo za Ano Ivanovno toplo čustvo, pomešano z globokim sočutjem, kot vedno, kadar sta bili skupaj.

Ko je bil čaj pripravljen, sta prišla v obednico otroka šestletni Borja, zelo podoben očetu, z istimi ve-

likimi, sivomodrimi očmi, in mala, komaj dveletna Sonja, ki je spominjala bolj na svojo mater. Borja je prišel oborožen z veliko slikanico in ne da bi bil izpregovoril eno samo besedo, je sedel Tamari na koleno. Iskreno jo je pogledal in dejal:
»Teta, brati že znam!«
Počasi, kazaje z malim prstkom, je bral vrsto. Po vsaki besedi je počakal in pogledal Tamaro, da bi ga pohvalila. Potem ji je povedal z važnim obrazom, da ga njegov oče vsak večer uči četrt ure branja. Vse otrokovo vedenje je Tamara očaralo, obenem pa vzbudilo v njej otožnost.
»Poleti se peljemo na letovanje in papa je obljubil, da se bo vozil z menoj v čolnu!« ji je razodel Borja in jo potem vprašal, če zna tudi ona veslati.
»O, seveda znam!« mu je odgovorila in se spomnila pri tem svoje mladosti, v kateri je prebila po cele dneve na zelenih jezerih svoje ožje domovine.
»Potem pridi tudi ti k nam na letovišče in vozili se bomo skupaj z očetom v čolnu! Ti boš veslala, oče bo krmaril, mati bo sedela s Sonjo, jaz pa bom na vrvi v vlekel za seboj majhne čolničke. Zelo bo lepo! Ali boš pa tudi res prišla?«
»Seveda pridem!« je rekla Tamara in božala Borji mehke, lahno valovite lase. Da je bila skupaj z njegovimi otroki, jo je še bolj bolelo, kakor če je stala njemu nasproti. In zopet to čudno čustvo! Vse, kar ga je obdajalo, je napolnjevalo njeno čud z ogrevajočo ljubeznijo in likratu z razjedajočo bridkostjo. Zakaj ni smela imeti teh otrok? Zakaj ni smelo biti njeno, po čemer je tako zelo hrepenela... njeno in njegovo?
Tedaj jo je splasil Borja iz razmišljanja.
»Teta,« je dejal, »popravi mi, prosim, mojo jadnico! Mati nima časa, ker ves dan šiva, oče pa je vedno na univerzi!«

Celoletna naročnina na:
 Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132- ali mesečno Din 11-
 Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 156- ali mesečno Din 13-
Jugoslovanska knjižarna
 Kosmos